Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
L sērija

2024/2747

8.11.2024.

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2024/2747

(2024. gada 9. oktobris),

ar ko izveido pasākumu satvaru saistībā ar iekšējā tirgus ārkārtas situāciju un iekšējā tirgus noturību un groza Padomes Regulu (EK) Nr. 2679/98 (Iekšējā tirgus ārkārtas situācijas un noturības akts)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 21., 46. un 114. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ([1]),

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu ([2]),

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ([3]),

tā kā:

(1) Iepriekšējās krīzes, jo īpaši Covid-19 krīzes agrīnās dienas, ir parādījušas, ka iekšējā tirgū un tā piegādes ķēdēs var tikt smagi ietekmēta preču un pakalpojumu brīva aprite, kā arī personu brīva pārvietošanās. Tas var ietekmēt pārrobežu tirdzniecību starp dalībvalstīm, tādējādi radot šķēršļus pienācīgai iekšējā tirgus darbībai. Turklāt minēto krīžu laikā vai nu trūka piemērotu krīzes pārvarēšanas instrumentu un koordinācijas mehānismu, vai tie neaptvēra visus iekšējā tirgus aspektus, vai arī tie liedza laikus un efektīvi reaģēt uz šādām krīzēm.

(2) Covid-19 krīzes sākumposmā dalībvalstis ieviesa šķēršļus brīvai kustībai iekšējā tirgū, kā arī atšķirīgus pasākumus attiecībā uz tādu preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu, kuriem bija izšķiroša nozīme vai kuri bija nepieciešami reaģēšanai uz krīzi, kas ne vienmēr bija pamatoti. Komisijas veiktie *ad hoc* pasākumi, lai atjaunotu iekšējā tirgus darbību, pamatojoties uz spēkā esošajiem noteikumiem, nebija pietiekami. Savienība nebija pietiekami gatava nodrošināt krīzē būtisku nemedicīnisku preču, piemēram, individuālo aizsarglīdzekļu, efektīvu ražošanu, iepirkšanu un izplatīšanu. Pasākumi, lai nodrošinātu krīzē būtisku nemedicīnisku preču pieejamību Covid-19 krīzes laikā, tika īstenoti, reaģējot uz jau esošu situāciju. Covid-19 krīze arī parādīja, ka nav pietiekamas informācijas apmaiņas un pietiekama priekšstata par ražošanas jaudām visā Savienībā un ir neaizsargātība Savienības iekšējo un globālo piegādes ķēžu sakarā.

(3) Turklāt nekoordinētiem pasākumiem, kas ierobežoja brīvu personu pārvietošanos, bija īpaša ietekme uz nozarēm, kuras ir atkarīgas no mobilajiem darba ņēmējiem, tostarp pierobežas reģionu darba ņēmējiem, kam Covid-19 krīzes laikā bija būtiska loma iekšējā tirgū.

(4) Padome, izmantojot integrētos krīzes situāciju politiskās reaģēšanas (*IPCR*) mehānismus, varēja apmainīties ar informāciju un koordinēt konkrētas darbības saistībā ar Covid-19 krīzi, savukārt citās situācijās dalībvalstis rīkojās neatkarīgi. Tomēr Komisijas rīcība aizkavējās par vairākām nedēļām, jo trūka Savienības līmeņa gatavības iespējamām ārkārtas situācijām plānošanas un nebija skaidrs, ar kuru valsts iestādi jāsazinās, lai ātri rastu risinājumus krīzes izraisītajai ietekmei uz iekšējo tirgu. Turklāt kļuva acīmredzams, ka dalībvalstu nekoordinēti ieviestie ierobežojošie pasākumi vēl vairāk pasliktinās krīzes ietekmi uz iekšējo tirgu. Tika secināts, ka ir jāizstrādā kārtība saziņai starp dalībvalstīm un Savienības iestādēm, struktūrām, birojiem un aģentūrām attiecībā uz gatavības

([1]) OV C 100, 16.3.2023., 95. lpp.
([2]) OV C 157, 3.5.2023., 82. lpp.
([3]) Eiropas Parlamenta 2024. gada 24. aprīļa nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes 2024. gada 26. septembra lēmums.

iespējamām ārkārtas situācijām plānošanu, koordināciju un sadarbību tehniskā līmenī un informācijas apmaiņu. Turklāt kļuva skaidrs, ka efektīvas koordinācijas trūkums starp dalībvalstīm saasināja preču trūkumu un radīja vairāk šķēršļu pakalpojumu brīvai apritei un personu pārvietošanās brīvībai.

(5) Ekonomikas operatorus pārstāvošās organizācijas apgalvoja, ka ekonomikas operatoriem nav pietiekamas informācijas par brīvas kustības ierobežojumiem vai pasākumiem reaģēšanai uz krīzi, ko dalībvalstis ieviesušas Covid-19 krīzes laikā. Tas cita starpā bija tāpēc, ka trūka pārredzamības no dalībvalstu iestāžu puses, ekonomikas operatori nezināja, kur šādu informāciju iegūt, pastāvēja valodas barjeras un administratīvais slogs, ko radīja nepieciešamība atkārtoti pieprasīt informāciju no visām dalībvalstīm, jo īpaši pastāvīgi mainīgā regulatīvajā vidē. Minētais informācijas trūkums liedza ekonomikas operatoriem pieņemt uz informāciju balstītus uzņēmējdarbības lēmumus par to, cik lielā mērā tie minētās krīzes laikā varēja izmantot savas tiesības brīvi pārvietoties vai turpināt pārrobežu uzņēmējdarbību. Ir jāuzlabo informācijas pieejamība par valsts un Savienības līmeņa brīvas kustības ierobežojumiem un krīzes reaģēšanas pasākumiem.

(6) Tomēr, neraugoties uz sākotnējo koordinācijas trūkumu, iekšējā tirgus noteikumi būtiski palīdzēja mazināt Covid-19 krīzes negatīvo ietekmi un nodrošināt ātru Savienības ekonomikas atveseļošanos, proti, novērsa nepamatotus un nesamērīgus valstu ierobežojumus, ko radītu dalībvalstu vienpusēja reaģēšana, un sniedza spēcīgu stimulu nonākt pie kopīgiem risinājumiem, tādējādi veicinot solidaritāti.

(7) Notikumi saistībā ar Covid-19 krīzi uzsvēra nepieciešamību Savienībai ieņemt koordinētu nostāju un būt labāk sagatavotai iespējamām jaunām krīzēm, jo īpaši apsverot klimata pārmaiņu pastāvīgo ietekmi, kas izraisa dabas katastrofas, kā arī ekonomisko un politisko nestabilitāti pasaulē. Citas krīzes, kas varētu prasīt ātrāku reakciju, lai novērstu šķēršļus brīvai kustībai iekšējā tirgū un izvairītos no nopietniem traucējumiem piegādes ķēdēs, bez kurām nav iespējams uzturēt darbības iekšējā tirgū, ir, piemēram, meža ugunsgrēki, zemestrīces vai plaša mēroga kiberuzbrukumi. Tas, ka šādas krīzes ir ārkārtēji un pēkšņi pēc rakstura un mēroga neparasti notikumi, nozīmē, ka šādi notikumi ir racionāli neprognozējami. Tā kā nav zināms, kāda veida citas krīzes nākotnē varētu rasties un smagi ietekmēt iekšējo tirgu un tā piegādes ķēdes, ir jānodrošina instruments, ko varētu piemērot jebkādās krīzēs, kuras ietekmē iekšējo tirgu.

(8) Krīzes ietekme uz iekšējo tirgu var kavēt iekšējā tirgus darbību divējādi. Tā var radīt šķēršļus brīvai apritei vai radīt traucējumus piegādes ķēdēs. Traucējumi piegādes ķēdēs var saasināt preču un pakalpojumu trūkumu iekšējā tirgū un kavēt ražošanu, kas rada papildu šķēršļus tirdzniecībai un konkurences izkropļojumus starp dalībvalstīm un starp privātiem operatoriem, tādējādi traucējot pienācīgu iekšējā tirgus darbību. Piegādes ķēžu traucējumi var arī izraisīt atšķirīgu valsts pasākumu rašanos vai iespējamu rašanos šādu piegādes ķēžu problēmu risināšanai, kā rezultātā tiek aktivizēts iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīms. Ar šo regulu būtu jānovērš šāda veida ietekme uz iekšējo tirgu un jāievieš pasākumi nolūkā novērst šķēršļus brīvai kustībai vai piegādes ķēžu traucējumiem, kas rada krīzē būtisku preču vai pakalpojumu trūkumu.

(9) Lai izvairītos no nevajadzīga administratīvā sloga dalībvalstīm, incidenti, par ko ziņots, izmantojot šajā regulā minētos *ad hoc* agrīnos brīdinājumus, būtu jādefinē tā, lai tie izslēgtu notikumus, kuriem ir nenozīmīga paredzama ietekme uz preču un pakalpojumu brīvu apriti un personu, tostarp darba ņēmēju, brīvu pārvietošanos vai preču un pakalpojumu piegādes ķēdēm, kuras ir absolūti nepieciešamas, lai iekšējā tirgū nodrošinātu izšķiroši svarīgas sabiedrības funkcijas vai saimnieciskās darbības.

(10) Lai nodrošinātu, ka šajā regulā noteiktais pasākumu satvars spēj pilnībā izmantot tā ietekmi iekšējā tirgus modrības un iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīma kontekstā, Komisija būtu jāpilnvaro noteikt sīki izstrādātu kārtību attiecībā uz krīžgatavību, sadarbību, informācijas apmaiņu un saziņu krīzes situācijās. Minētajā sīki izstrādātajā kārtībā, kas izpaužas kā gatavības iespējamām ārkārtas situācijām satvars, būtu jāizklāsta konkrēti tehniskie un darbības aspekti mehānismiem, kuri paredzēti informācijas apmaiņai starp Komisiju un dalībvalstīm. Turklāt tajā būtu jānosaka kārtība, kādā notiek operatīva koordinācija starp Komisiju un dalībvalstīm attiecībā uz saziņu krīzes situācijās. Šajā kontekstā, pamatojoties uz dalībvalstu paziņoto informāciju, būtu jāizveido īpašs saraksts ar visām attiecīgo dalībvalstu kompetentajām iestādēm, kas iesaistītas šajā regulā noteiktā satvara īstenošanā. Minētajā sarakstā jo īpaši būtu jānorāda uzdevumi un pienākumi, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem piešķirti attiecīgo dalībvalstu kompetentajām iestādēm iekšējā tirgus modrības un ārkārtas situācijas režīma laikā. Komisijas un dalībvalstu

sadarbības kārtībai būtu jāaptver arī droša informācijas apmaiņa par apspriešanos ar ekonomikas operatoriem un sociālajiem partneriem saistībā ar to attiecīgajām iniciatīvām un darbībām iespējamas krīzes seku mazināšanai un reaģēšanai uz tām.

(11) Šajā regulā izklāstītie pasākumi būtu jāīsteno saskaņoti, pārredzami, efektīvi, samērīgi un savlaicīgi, pienācīgi ņemot vērā nepieciešamību uzturēt izšķiroši svarīgas sabiedrības funkcijas, tostarp sabiedrisko drošību, sabiedrības drošību, sabiedrisko kārtību vai sabiedrības veselību. Šai regulai nebūtu jāietekmē dalībvalstu kompetence attiecībā uz, piemēram, valsts politiku sabiedrības veselības jomā, nedz arī dalībvalstu atbildība aizsargāt valsts drošību vai to pilnvaras aizsargāt citas būtiskas valsts funkcijas, tostarp nodrošināt valsts teritoriālo integritāti un uzturēt likumību un kārtību. Tāpēc šai regulai nebūtu jāskar lietas, kas saistītas ar valsts drošību un aizsardzību.

(12) Šajā regulā ir paredzēti līdzekļi, kas nepieciešami, lai krīzes laikā nodrošinātu iekšējā tirgus, tajā darbojošos uzņēmumu un iekšējā tirgus stratēģisko piegādes ķēžu nepārtrauktu darbību, tostarp preču un pakalpojumu brīvu apriti un personu, tostarp darba ņēmēju, brīvu pārvietošanos krīzes laikā, un krīzē būtisku preču vai pakalpojumu pieejamību pilsoņiem, uzņēmumiem un publiskajām iestādēm. Turklāt ar šo regulu izveido forumu pienācīgai koordinācijai, sadarbībai un informācijas apmaiņai. Tajā arī ir paredzēti līdzekļi, ar kuriem nodrošina ātru piekļuvi tādai informācijai, kas nepieciešama mērķorientētai reaģēšanai un atbilstošai uzņēmumu un pilsoņu rīcībai tirgū krīzes laikā, un tās laicīgu pieejamību.

(13) Ja iespējams, šai regulai būtu jāļauj paredzēt notikumus un krīzes, ļaujot Savienībai turpināt balstīties uz nepārtrauktu analīzi par kritiski svarīgām iekšējā tirgus ekonomikas nozarēm.

(14) Stiprinot Savienības rūpniecības noturību un sagatavotību attiecībā uz kritiski svarīgām izejvielām, Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1252 ([4]) papildina šo regulu, un tas ļauj Komisijai iekšējā tirgus modrības režīma vai iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīma laikā aktivizēt mērķorientētus pasākumus, ja rodas kritiski svarīgu preču piegādes apdraudējums vai traucējumi, tostarp attiecībā uz kritiski svarīgām izejvielām.

(15) Šai regulai nebūtu jādublē spēkā esošais regulējums attiecībā uz zālēm, medicīniskajām ierīcēm vai citiem medicīniskiem pretpasākumiem, kas ir noteikts ES veselības drošības satvarā, tostarp Eiropas Parlamenta un Padomes Regulās (ES) 2022/123 ([5]), (ES) 2022/2370 ([6]) un (ES) 2022/2371 ([7]), un Padomes Regulā (ES) 2022/2372 ([8]) attiecībā uz gatavību krīzēm un reaģēšanu uz tām veselības jomā. ES veselības drošības satvaram vajadzētu prevalēt pār šo regulu attiecībā uz zāļu, medicīnisko ierīču vai citu medicīnisko pretpasākumu piegādes ķēdes traucējumiem un trūkumu, ja izpildās minētajā satvarā paredzētie nosacījumi. Tāpēc zāles, medicīniskās ierīces vai citi medicīniskie pretpasākumi Regulu (ES) 2022/2371 un (ES) 2022/2372 nozīmē, ja tie ir iekļauti sarakstā, kas pieņemts, ievērojot Regulas (ES) 2022/2372 7. panta 1. punktu, būtu jāizslēdz no šīs regulas piemērošanas jomas, izņemot attiecībā uz noteikumiem par preču un pakalpojumu brīvu apriti un personu, tostarp darba ņēmēju, brīvu pārvietošanos iekšējā tirgus ārkārtas situācijas laikā un jo īpaši attiecībā uz noteikumiem, kas paredzēti, lai atjaunotu un atvieglotu brīvu apriti un pārvietošanos.

([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1252 (2024. gada 11. aprīlis), ar ko izveido satvaru tam, kā nodrošināt drošu un ilgtspējīgu apgādi ar kritiski svarīgām izejvielām, un groza Regulas (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1724 un (ES) 2019/1020 (OV L, 2024/1252, 3.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj).

([5]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/123 (2022. gada 25. janvāris) par pastiprinātu Eiropas Zāļu aģentūras lomu attiecībā uz zālēm un medicīniskajām ierīcēm krīžgatavības un krīžu pārvarēšanas kontekstā (OV L 20, 31.1.2022., 1. lpp.).

([6]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/2370 (2022. gada 23. novembris), ar kuru groza Regulu (EK) Nr. 851/2004, ar ko izveido Eiropas Slimību profilakses un kontroles centru (OV L 314, 6.12.2022., 1. lpp.).

([7]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/2371 (2022. gada 23. novembris) par nopietniem pārrobežu veselības apdraudējumiem un ar ko atceļ Lēmumu Nr. 1082/2013/ES (OV L 314, 6.12.2022., 26. lpp.).

([8]) Padomes Regula (ES) 2022/2372 (2022. gada 24. oktobris) par pasākumu satvaru, lai nodrošinātu apgādi ar krīzes gadījumā nepieciešamiem medicīniskiem pretlīdzekļiem sabiedrības veselības ārkārtas situācijā Savienības līmenī (OV L 314, 6.12.2022., 64. lpp.).

(16) Šai regulai būtu jāpapildina *IPCR*, ko Padome izmanto saskaņā ar Padomes Lēmumu 2014/415/ES ([9]), attiecībā uz Padomes darbu saistībā ar tādu starpnozaru krīžu ietekmi uz iekšējo tirgu, par kurām jāpieņem lēmumi saistībā ar gatavības iespējamām ārkārtas situācijām plānošanu un modrības un ārkārtas pasākumu īstenošanu. Šai regulai nevajadzētu skart *IPCR*, ko Padome izmanto saskaņā ar Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2018/1993 ([10]).

(17) Šai regulai nevajadzētu skart Savienības civilās aizsardzības mehānismu (*UCPM*). Šai regulai būtu jāpapildina un nepieciešamības gadījumā jāatbalsta *UCPM* attiecībā uz kritiski svarīgu preču pieejamību un civilās aizsardzības darbinieku brīvu pārvietošanos (arī to aprīkojuma brīvu apriti) tādu krīžu gadījumos, uz kurām attiecas *UCPM*.

(18) Šai regulai nebūtu jāskar Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/399 ([11]), tostarp tās vispārējais regulējums iekšējās robežkontroles pagaidu ieviešanai vai pagarināšanai un paziņošanas sistēma par iekšējās robežkontroles pagaidu atjaunošanu.

(19) Šai regulai nebūtu jāskar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 178/2002 ([12]) noteikumi par krīzes vadību, kā izklāstīts tās 55. līdz 57. pantā, kuri īstenoti ar Komisijas Īstenošanas lēmumu (ES) 2019/300 ([13]).

(20) Šai regulai nebūtu jāskar Eiropas Pārtikas nodrošinājuma krīžgatavības un reaģēšanas mehānisms. Tomēr uz pārtikas produktiem būtu jāattiecas šīs regulas noteikumiem par brīvu apriti, tostarp noteikumiem par brīvas aprites tiesību ierobežojumiem. Var izvērtēt arī to pasākumu atbilstību jebkādiem citiem attiecīgajiem Savienības tiesību aktu noteikumiem, kuri saistīti ar pārtikas produktiem.

(21) Šai regulai nebūtu jāskar Komisijas spēja Savienības vārdā saskaņā ar Savienības tiesību aktiem sākt apspriešanos vai sadarbību ar attiecīgām ārpus Savienības esošu valstu iestādēm, īpašu uzmanību pievēršot jaunattīstības valstīm, nolūkā rast sadarbīgus risinājumus, lai, ievērojot starptautiskus pienākumus, izvairītos no piegādes ķēžu traucējumiem. Vajadzības gadījumā tas var ietvert koordināciju attiecīgajos starptautiskajos forumos.

(22) Viena no Covid-19 krīzes laikā konstatētajām problēmām bija tāda tīkla trūkums, kas nodrošinātu sagatavotību un informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm, no vienas puses, un starp dalībvalstīm un Komisiju, no otras puses. Tāpēc šīs regulas mērķu sasniegšana būtu jāatbalsta ar pārvaldības mehānismu. Savienības līmenī ar šo regulu būtu jāizveido Iekšējā tirgus ārkārtas situācijas un noturības padome ("padome"), kuras sastāvā ir dalībvalstu pārstāvji un kuru vada Komisija, lai veicinātu sadarbību, informācijas apmaiņu un netraucētu, efektīvu un saskaņotu šīs regulas īstenošanu. Padomei būtu jāsniedz padomi un jāpalīdz Komisijai konkrētos jautājumos, tostarp par šīs regulas konsekventu īstenošanu, veicinot sadarbību starp dalībvalstīm, un tai būtu jāanalizē un jāapspriež svarīgi temati saistībā ar tūlītējām vai esošām krīzēm.

(23) Komisijai būtu jāvada padome un jānodrošina tās sekretariāts. Katrai dalībvalstij būtu jāieceļ savs pārstāvis un tā aizstājējs. Priekšsēdētājam būtu jāuzaicina Eiropas Parlamenta pārstāvis kā pastāvīgs novērotājs. Lai saņemtu atbilstošus padomus par padomes darbībām un nodrošinātu ekspertu pienācīgu līdzdalību, priekšsēdētājam būtu jāspēj *ad hoc* kārtībā uzaicināt ekspertus piedalīties padomes darbā kā novērotājus un apmeklēt konkrētas sanāksmes, ja šāda dalība ir svarīga, ņemot vērā sanāksmes darba kārtību. Lai nodrošinātu saskaņotu un koordinētu Savienības reakciju uz dažādām krīzēm, kas varētu ietekmēt iekšējā tirgus darbību, priekšsēdētājam attiecīgajās padomes sanāksmēs kā novērotāji būtu jāuzaicina arī citu ar krīzi saistītu Savienības līmeņa struktūru pārstāvji. Lai veicinātu starptautisko sadarbību, priekšsēdētājam būtu jāuzaicina pārstāvji no starptautiskām organizācijām un valstīm ārpus Savienības piedalīties attiecīgajās padomes sanāksmēs saskaņā ar attiecīgajiem divpusējiem vai starptautiskajiem

([9]) Padomes Lēmums 2014/415/ES (2014. gada 24. jūnijs) par kārtību, kādā Savienība īsteno solidaritātes klauzulu (OV L 192, 1.7.2014., 53. lpp.).

([10]) Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2018/1993 (2018. gada 11. decembris) par ES integrētajiem krīzes situāciju politiskās reaģēšanas mehānismiem (OV L 320, 17.12.2018., 28. lpp.).

([11]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/399 (2016. gada 9. marts) par Savienības Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pār robežām (Šengenas Robežu kodekss) (OV L 77, 23.3.2016., 1. lpp.).

([12]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 178/2002 (2002. gada 28. janvāris), ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu (OV L 31, 1.2.2002., 1. lpp.).

([13]) Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2019/300 (2019. gada 19. februāris), ar ko izveido vispārēju krīzes vadības plānu pārtikas un barības nekaitīguma sfērā (OV L 50, 21.2.2019., 55. lpp.).

nolīgumiem. Priekšsēdētājam būtu jāspēj uzaicināt novērotājus dot ieguldījumu diskusijās ar attiecīgām speciālajām zināšanām, informāciju un atziņām, taču novērotājiem nevajadzētu piedalīties padomes atzinumu, ieteikumu vai padomu formulēšanā.

(24) Padomei vajadzētu būt īpašiem uzdevumiem saistībā ar gatavības iespējamām ārkārtas situācijām satvaru, iekšējā tirgus modrības režīmu un iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīmu. Minētie uzdevumi ietver viedokļu apmaiņu un padomu sniegšanu Komisijai attiecībā uz to kritēriju novērtēšanu, kas jāņem vērā, aktivizējot dažādus režīmus, kā arī attiecībā uz novērtējumu par to, vai pastāv konkrētie priekšnosacījumi konkrētu reaģēšanas pasākumu ieviešanai. Komisijai būtu pilnībā jāņem vērā padomes pieņemtie atzinumi, ieteikumi vai ziņojumi.

(25) Lai garantētu saskaņā ar šo regulu saņemtās informācijas konfidencialitāti, padome tiek mudināta savā reglamentā paredzēt, ka tās locekļi un novērotāji neizpauž komercnoslēpumus un citu sensitīvu un konfidenciālu informāciju, kas iegūta vai radīta, piemērojot šo regulu, un ievēro dienesta noslēpuma pienākumus, kuri ir līdzvērtīgi tiem, ko piemēro Komisijas darbiniekiem.

(26) Lai nodrošinātu lielāku pārredzamību, pārskatatbildību un koordināciju, jo īpaši krīžu laikā, Eiropas Parlamenta kompetentajai komitejai būtu jāspēj uzaicināt padomes priekšsēdētāju piedalīties tās sanāksmēs. Eiropas Parlaments pēc iespējas drīz būtu jāinformē par visiem ierosinātajiem vai pieņemtajiem Padomes īstenošanas aktiem. Komisijai būtu jāņem vērā elementi, kas izriet no viedokļiem, kuri pausti ārkārtas situācijas un noturības dialogā, kas noticis saskaņā ar šo regulu, tostarp attiecīgās Eiropas Parlamenta rezolūcijas.

(27) Turklāt nolūkā palielināt galveno ieinteresēto personu, jo īpaši ekonomikas operatoru, sociālo partneru, pētnieku un pilsoniskās sabiedrības pārstāvju, iesaisti, Komisijai būtu jāizveido ieinteresēto personu platforma, lai atvieglotu brīvprātīgu reaģēšanu uz iekšējā tirgus ārkārtas situācijām un mudinātu to darīt.

(28) Lai nodrošinātu efektīvu koordināciju un informācijas apmaiņu saistībā ar gatavības iespējamām ārkārtas situācijām satvaru, iekšējā tirgus modrības režīmu un iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīmu, dalībvalstīm būtu jāizraugās centrālais koordinācijas birojs, kas ir atbildīgs par saziņu ar Komisijas izraudzītu Savienības līmeņa koordinācijas biroju un ar citu dalībvalstu centrālajiem koordinācijas birojiem. Centrālajiem koordinācijas birojiem būtu jādarbojas kā kontaktpunktam attiecībā uz saziņu ar attiecīgajām dalībvalstu kompetentajām iestādēm, apkopojot informāciju no minētajām iestādēm, tostarp attiecīgā gadījumā no iestādēm reģionālā un vietējā līmenī. Centrālajiem koordinācijas birojiem arī vajadzētu būt atbildīgiem par koordināciju un informācijas apmaiņu. Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai par savu centrālo koordinācijas biroju izraudzīties jau pastāvošu iestādi. Šādiem koordinācijas birojiem būtu arī, ja vien iespējams, reāllaikā jānosūta dalībvalstu vienotajiem kontaktpunktiem visa krīzē būtiskā informācija.

(29) Šai regulai nebūtu jāskar iespēja Komisijai novērtēt, vai ierobežojumu noteikšana preču eksportam atbilst Savienības starptautiskajām tiesībām un pienākumiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2015/479 ([14]).

(30) Šai regulai nebūtu jāskar pasākumi, kas veikti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1308/2013 ([15]).

(31) Šo regulu piemēro, neskarot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2022/2557 ([16]), ar ko nosaka saskaņotus minimālos noteikumus, lai nodrošinātu, ka pakalpojumi, kas ir būtiski izšķiroši svarīgu sabiedrības funkciju vai saimniecisko darbību uzturēšanai, tiek sniegti netraucēti iekšējā tirgū, lai palielinātu to kritisko vienību noturību, kuras sniedz šādus pakalpojumus, un lai uzlabotu pārrobežu sadarbību starp kompetentajām iestādēm, kā arī šī regula papildina minēto direktīvu.

(32) Lai nodrošinātu labāku sagatavotību un noturību iespējamās turpmākās krīzēs, kas varētu būtiski negatīvi ietekmēt preču un pakalpojumu brīvu apriti un personu, tostarp darba ņēmēju, brīvu pārvietošanos vai radīt traucējumus preču un pakalpojumu piegādes ķēdēs iekšējā tirgū, Komisijai būtu jāmudina ekonomikas operatori un jāpalīdz tiem

([14]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2015/479 (2015. gada 11. marts) par kopīgiem eksporta noteikumiem (OV L 83, 27.3.2015., 34. lpp.).

([15]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1308/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju un atceļ Padomes Regulas (EEK) Nr. 922/72, (EEK) Nr. 234/79, (EK) Nr. 1037/2001 un (EK) Nr. 1234/2007 (OV L 347, 20.12.2013., 671. lpp.).

([16]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2022/2557 (2022. gada 14. decembris) par kritisko vienību noturību un Padomes Direktīvas 2008/114/EK atcelšanu (OV L 333, 27.12.2022., 164. lpp.).

izstrādāt brīvprātīgus krīzes protokolus. Ekonomikas operatoriem arī turpmāk vajadzētu būt iespējai brīvi izlemt, vai piedalīties šādos brīvprātīgos krīzes protokolos. Dalība šādos brīvprātīgos krīzes protokolos nedrīkstētu radīt nesamērīgu administratīvo slogu. Brīvprātīgajos krīzes protokolos būtu jānosaka gaidāmo traucējumu konkrētie parametri, kā arī katra dalībnieka konkrētās funkcijas, šādu protokolu aktivizēšanas mehānisms un saistīto darbību apraksts. Šādu brīvprātīgu krīzes protokolu izstrādē var iesaistīt arī attiecīgās ieinteresētās personas, tostarp dalībvalstu iestādes, Savienības struktūras, birojus un aģentūras un pilsoniskās sabiedrības organizācijas vai citas attiecīgas organizācijas. Nosakot vērā ņemamos traucējumu parametrus, ekonomikas operatoriem būtu jāspēj balstīties uz savu iepriekšējo pieredzi saistībā ar brīvas aprites ierobežojumiem un piegādes ķēdes traucējumiem, ko izraisījušas dažādas krīzes.

(33) Lai ņemtu vērā iepriekšējo krīžu laikā gūto pieredzi, Komisijai būtu jāizstrādā un jādara pieejamas apmācību programmas un materiāli publiskā un privātā sektora ieinteresētajām personām, tostarp ekonomikas operatoriem. Dalībai šādās apmācības programmās un simulācijās arī turpmāk vajadzētu būt brīvprātīgai.

(34) Krīžgatavības ietvaros šai regulai būtu jāveicina tādu notikumu un krīžu prognozēšana, par kuriem būtu iespējams veikt stresa testus un simulācijas, balstoties uz nepārtrauktu analīzi par stāvokli iekšējā tirgus ekonomikas kritiski svarīgās nozarēs un uz Savienības nepārtraukto darbu prognožu gatavošanā. Konkrētāk, Komisijai būtu jāizstrādā scenāriji un parametri konkrētās nozarēs, kas aptver īpašos riskus, kuri saistīti ar krīzi. Lai nodrošinātu visu dalībnieku krīžgatavību, ir jāparedz noteikumi par stresa testiem, kas būtu jāveic vismaz reizi divos gados. Šajā sakarā Komisijai būtu jāatbalsta un jāveicina stratēģiju izstrāde gatavībai ārkārtas situācijām, tostarp stratēģijas saziņai krīzes situācijās un informācijas apmaiņai par piemērojamiem ierobežojumiem sarežģītos apstākļos. Konkrētās prioritārās nozares būtu jānosaka, pamatojoties uz esošajiem uz rādītājiem balstītiem rīkiem, ar kuriem uzrauga piegādes ķēžu attīstību Savienībā, lai apzinātu iespējamās grūtības, ņemot vērā attiecīgos konkrētos kritērijus, piemēram, tirdzniecības plūsmas, pieprasījumu un piedāvājumu, piedāvājuma koncentrāciju, ražošanu Savienībā un pasaulē un ražošanas jaudas dažādos vērtības ķēdes posmos un ekonomikas operatoru savstarpējo atkarību.

(35) Vajadzētu būt iespējai apmainīties ar informāciju par *ad hoc* brīdinājumiem agrīnās brīdināšanas nolūkā, izmantojot tīklu, kas izveidots dalībvalstu centrālo koordinācijas biroju un Savienības līmeņa koordinācijas biroju starpā. Šādi *ad hoc* brīdinājumi agrīnās brīdināšanas nolūkā būtisku incidentu gadījumā būtu jāpaziņo Komisijai, lai Savienība varētu labāk sekot iespējamai, tūlītējai vai notiekošai krīzei, tādējādi nodrošinot labāku sagatavotības līmeni gadījumā, ja krīze rodas vai attīstās.

(36) Lai ņemtu vērā izņēmuma raksturu, kas piemīt iekšējā tirgus darbībai iekšējā tirgus modrības vai iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīma laikā, un iespējamo tālejošo ietekmi uz tā darbību, īstenošanas pilnvaras aktivizēt iekšējā tirgus modrības režīmu vai iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīmu izņēmuma kārtā būtu jāpiešķir Padomei atbilstoši Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 291. panta 2. punktam. Padomes īstenošanas aktā par iekšējā tirgus modrības režīma aktivizēšanu būtu jāietver elementi, kas ir cieši saistīti ar to priekšnosacījumu izpildīšanās novērtējumu, kuri pamato aktivizēšanu, proti, novērtējums par attiecīgās krīzes iespējamo ietekmi uz preču un pakalpojumu brīvu apriti un personu, tostarp darba ņēmēju, brīvu pārvietošanos iekšējā tirgū un tā piegādes ķēdēs, tādu kritiski svarīgu preču un pakalpojumu saraksts, kuri ir absolūti nepieciešami, lai uzturētu iekšējā tirgū izšķiroši svarīgas sabiedrības funkcijas vai saimnieciskās darbības, un veicamie modrības pasākumi. Turklāt, ja iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīma aktivizēšanai ir nepieciešams arī pieņemt krīzē būtisku preču vai krīzē būtisku pakalpojumu vai abu sarakstu, minētais saraksts būtu jāpieņem vienlaikus ar iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīma aktivizēšanu, un tāpēc tam vajadzētu būt cieši saistītam ar minēto aktivizēšanu. Minētā iemesla dēļ īstenošanas pilnvaras būtu jāpiešķir arī Padomei, lai tā varētu pieņemt minēto krīzē būtisku preču vai krīzē būtisku pakalpojumu sarakstu un jebkādus tā atjauninājumus. Vajadzētu būt iespējai pagarināt iekšējā tirgus modrības režīmu vai iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīmu, izmantojot Padomes īstenošanas aktu pēc Komisijas priekšlikuma. Ja izrādās, ka kāds no režīmiem vairs nav vajadzīgs, attiecīgais režīms būtu jādeaktivizē.

(37) Lai nodrošinātu, ka padome saņem atbilstošu informāciju par iespējamu ārkārtas situāciju iekšējā tirgū, ir jāparedz uzraudzība. Šādai uzraudzībai būtu jāattiecas uz tādu kritiski svarīgu preču un pakalpojumu piegādes ķēdēm, attiecībā uz kuriem ir aktivizēts iekšējā tirgus modrības režīms, un šādu preču un pakalpojumu ražošanā un piegādē iesaistīto personu brīvu pārvietošanos. Kritiski svarīgu preču un pakalpojumu piegādes ķēžu uzraudzība būtu jāveic dalībvalstu kompetentajām iestādēm, pamatojoties uz pieprasījumiem brīvprātīgi sniegt informāciju par atlasīto kritiski svarīgo preču un pakalpojumu pieejamību ietekmējošiem faktoriem, piemēram, ražošanas jaudu, nepieciešamā darbaspēka pieejamību, krājumiem, ierobežojumiem piegādātājiem, diversifikācijas un aizstāšanas

iespējām, pieprasījuma apstākļiem un problemātiskiem posmiem. Pieprasījums brīvprātīgi sniegt informāciju saistībā ar šādu uzraudzību būtu jāadresē visiem attiecīgās kritiski svarīgu preču un pakalpojumu piegādes ķēdes dalībniekiem un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām, kuras ir iedibinātas dalībvalstu teritorijā. Informācijas vākšana no būtiskajiem ekonomikas operatoriem par brīvas kustības traucējumiem kritiski svarīgo preču un pakalpojumu piegādes ķēdēs ir īpaši svarīga, jo atbilstoša darbaspēka trūkums ir viens no dominējošajiem piegādes ķēžu traucējumu cēloņiem. Dalībvalstu iestāžu veiktā preču un pakalpojumu ražošanā un piegādē iesaistīto personu brīvas pārvietošanās traucējumu uzraudzība būtu jāsaprot plaši, aptverot darba ņēmējus, pakalpojumu sniedzējus, uzņēmumu pārstāvjus un citas personas, kas iesaistītas pētniecībā, izstrādē un preču laišanā tirgū. Dalībvalstu kompetentajām iestādēm ar centrālo koordinācijas biroju starpniecību savāktā informācija būtu jāsniedz Komisijai un padomei. Minētajai informācijai būtu jāļauj padomei sniegt Komisijai padomu par nepieciešamību aktivizēt iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīmu.

(38) Attiecībā uz valsts pasākumiem, kuri nav saskaņoti saskaņā ar šo regulu un kuri, reaģējot uz ārkārtas situāciju iekšējā tirgū, ietekmē preču brīvu apriti, personu brīvu pārvietošanos vai pakalpojumu sniegšanas brīvību ārkārtas situācijās iekšējā tirgū, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka šādi pasākumi pilnībā atbilst LESD un citiem noteikumiem Savienības tiesību aktos, piemēram, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 492/2011 ([17]) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvās 2004/38/EK ([18]), 2005/36/EK ([19]), 2006/123/EK ([20]) un (ES) 2015/1535 ([21]). Ja dalībvalstis pieņem šādus pasākumus, tiem vajadzētu būt pamatotiem un tajos būtu jāievēro proporcionalitātes un nediskriminēšanas principi saskaņā ar Savienības tiesību aktiem. Turklāt saskaņā ar minētajiem principiem šādiem pasākumiem nevajadzētu radīt nevajadzīgu administratīvo slogu, un dalībvalstīm būtu jāveic visi iespējamie pasākumi, lai ierobežotu jebkādu administratīvo slogu, ko rada pasākumi, kuri pieņemti, reaģējot uz ārkārtas situāciju iekšējā tirgū. Visos šādos pasākumos arī būtu pienācīgi jāņem vērā apstākļi pierobežas reģionos un tālākajos reģionos, jo īpaši pārrobežu darba ņēmēju apstākļi. Dalībvalstīm būtu jāatceļ pasākumi, kas veikti, lai reaģētu uz ārkārtas situāciju iekšējā tirgū, un kas ierobežo brīvu kustību, tiklīdz tie vairs nav vajadzīgi. Kopumā valstu pasākumi, kas ierobežo brīvu apriti un pārvietošanos un šajā regulā nav saskaņoti, principā vairs nebūtu pamatoti vai samērīgi, kad iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīms ir deaktivizēts, un tāpēc tie būtu jāatceļ.

(39) Šī regula nebūtu jāinterpretē tā, ka tā atļauj vai pamato preču un pakalpojumu brīvas aprites un personu brīvas pārvietošanās ierobežojumus, kas ir pretrunā LESD vai citiem Savienības tiesību aktu noteikumiem. Piemēram, tas, ka daži ierobežojumi ir nepārprotami aizliegti iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīmā, nebūtu jāinterpretē tā, ka tas attaisno šādus ierobežojumus ārpus minētā režīma vai citus iespējamus ierobežojumus, kuri nav saderīgi ar Savienības tiesību aktiem un kuri nav skaidri aizliegti ar šo regulu.

(40) LESD 21. pantā ir noteiktas Savienības pilsoņu tiesības brīvi pārvietoties un dzīvot dalībvalstu teritorijā, ievērojot Līgumos noteiktos ierobežojumus un nosacījumus, kā arī pasākumus, kas pieņemti to īstenošanai. Detalizēti nosacījumi un ierobežojumi attiecībā uz minētajām tiesībām ir sīkāk izklāstīti Direktīvā 2004/38/EK. Minētajā direktīvā ir noteikti vispārīgie principi, ko piemēro attiecīgajiem ierobežojumiem, un apsvērumi, ko var izmantot šādu pasākumu pamatošanai. Minētie apsvērumi ir sabiedriskā politika, sabiedriskā drošība vai sabiedrības veselība. Minētajā kontekstā aprites un pārvietošanās brīvības ierobežojumus var atzīt par pamatotiem, ja tie ir samērīgi un nav diskriminējoši. Ar šo regulu nav paredzēts noteikt citus apsvērumus personu brīvas pārvietošanās tiesību ierobežošanai papildus tiem, kas ir noteikti Direktīvas 2004/38/EK VI nodaļā.

([17]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 492/2011 (2011. gada 5. aprīlis) par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Savienībā (OV L 141, 27.5.2011., 1. lpp.).

([18]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/38/EK (2004. gada 29. aprīlis) par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV L 158, 30.4.2004., 77. lpp.).

([19]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/36/EK (2005. gada 7. septembris) par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu (OV L 255, 30.9.2005., 22. lpp.).

([20]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/123/EK (2006. gada 12. decembris) par pakalpojumiem iekšējā tirgū (OV L 376, 27.12.2006., 36. lpp.).

([21]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/1535 (2015. gada 9. septembris), ar ko nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko noteikumu un Informācijas sabiedrības pakalpojumu noteikumu jomā (OV L 241, 17.9.2015., 1. lpp.).

(41) Personu brīvu pārvietošanos atvieglojoši pasākumi un jebkādi citi šajā regulā paredzēti pasākumi, kas ietekmē personu brīvu pārvietošanos, ir balstīti uz LESD 21. pantu un papildina Direktīvu 2004/38/EK iekšējā tirgus ārkārtas situācijās. Šādu pasākumu rezultātā nav jāatļauj vai jāattaisno brīvas pārvietošanās ierobežojumi, kas ir pretrunā Līgumiem vai citiem Savienības tiesību aktiem.

(42) LESD 45. pantā ir noteiktas darba ņēmēju tiesības uz brīvu pārvietošanos, ievērojot Līgumos noteiktos ierobežojumus un nosacījumus, kā arī pasākumus, kas pieņemti to īstenošanai. LESD 46. pants ir juridiskais pamats tādu pasākumu pieņemšanai, kas vajadzīgi, lai radītu darba ņēmēju pārvietošanās brīvību, kas noteikta LESD 45. pantā. Šajā regulā ir iekļauti noteikumi, kas papildina spēkā esošos pasākumus nolūkā vēl vairāk nostiprināt personu brīvu pārvietošanos, uzlabot pārredzamību un sniegt administratīvu palīdzību iekšējā tirgus ārkārtas situācijās. Šādi pasākumi paredz izveidot vienotos kontaktpunktus dalībvalstīs un Savienības līmenī un tos darīt pieejamus darba ņēmējiem un to pārstāvjiem saskaņā ar šo regulu aktivizēta iekšējā tirgus modrības un ārkārtas situācijas režīma laikā.

(43) Ir lietderīgi aizliegt konkrētus valsts pasākumus, kas ierobežo brīvu kustību vai pakalpojumu sniegšanas brīvību un ko nevajadzētu piemērot iekšējā tirgus ārkārtas situācijas laikā vai reaģējot uz to, jo tie ir acīmredzami nesamērīgi. Tāpēc visi šādi dalībvalstu veiktie pasākumi būtu jāizvērtē, ņemot vērā minētos saskaņošanas noteikumus, nevis LESD vai citus Savienības tiesību aktus.

(44) Konkrētāk, dalībvalstīm vajadzētu atturēties ieviest pasākumus, kas rada diskrimināciju, pamatojoties uz valstspiederību vai, uzņēmumu gadījumā, juridisko adresi vai centrālās administrācijas vai galvenās uzņēmējdarbības vietu.

(45) Dalībvalstīm būtu jāatturas no tādu pasākumu ieviešanas, kas liedz personām, kurām ir tiesības brīvi pārvietoties, atgriezties savā dzīvesvietas dalībvalstī, ja krīzes sākumā viņi atrodas citā dalībvalstī.

(46) Dalībvalstīm būtu jāatturas no tādu pasākumu ieviešanas, kas liedz personām, kurām ir tiesības brīvi pārvietoties, ceļot uz citām dalībvalstīm svarīgu ģimenes iemeslu dēļ, ja šāda ceļošana tajā dalībvalstī, kas pieņem pasākumu, tādos pašos apstākļos joprojām ir atļauta.

(47) Šai regulai nebūtu jāliedz dalībvalstīm atļaut saviem valstspiederīgajiem un rezidentiem atgriezties to teritorijā laikā, kad iekšējā tirgū ir ārkārtas situācijas. Nolūkā atvieglot šādu ceļošanu citām dalībvalstīm būtu jāļauj šādiem valstspiederīgajiem un rezidentiem izceļot no to teritorijas, lai ceļotu uz valstspiederības vai dzīvesvietas dalībvalsti vai lai šķērsotu to teritoriju nolūkā sasniegt valstspiederības vai dzīvesvietas dalībvalsti.

(48) Brīvas pārvietošanās ierobežojumi, tostarp kā administratīvas prasības un procedūras, piemēram, deklarēšanas, reģistrācijas vai atļauju piešķiršanas procedūras, ir aizliegti, ja vien tie neatbilst Savienības tiesību aktiem. Ja saskaņā ar Savienības tiesību aktiem ir pieņemtas pamatotas un samērīgas administratīvās prasības un procedūras, dalībvalstīm iekšējā tirgus ārkārtas situācijas laikā par prioritāti būtu jānosaka šādu prasību ievērošanas veicināšana un šādu procedūru apstrāde personām, kas iesaistītas krīzē būtisku preču vai krīzē būtisku pakalpojumu ražošanā vai piegādē. Minētajā nolūkā un kad tas ir vajadzīgs, lai atvieglotu šādu preču vai pakalpojumu nodrošinātāju vai noteiktu to kategoriju brīvu pārvietošanos, Komisijai būtu jāievieš pasākumi, tostarp digitāli rīki un veidnes.

(49) Šajā regulā ir noteikti pienākumi, kuru mērķis ir nodrošināt pārredzamību attiecībā uz valstu pasākumiem, kas pieņemti iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīmā un ierobežo personu tiesības brīvi pārvietoties. Visiem šādiem ierobežojumiem būtu jāatbilst Savienības tiesību aktiem, jo īpaši Direktīvai 2004/38/EK. Minētajiem pienākumiem nebūtu jāskar spēkā esošie informēšanas vai paziņošanas pienākumi, ko turpina piemērot. Personu brīva pārvietošanās ir ārkārtīgi svarīga pienācīgai iekšējā tirgus darbībai. Covid-19 krīzes laikā gūtā pieredze liecina, ka šādu brīvas pārvietošanās tiesību ierobežojumiem var būt plašāka ietekme uz visām pārējām pamatbrīvībām. Informācijas trūkums par personu brīvas pārvietošanās ierobežojumiem, kas saistīti ar krīzi, Savienības pilsoņiem un ekonomikas operatoriem var radīt papildu grūtības pārvaldīt savas darbības krīzes laikā. Pašlaik nav spēkā piemērojamas pārredzamības sistēmas, kas varētu sniegt ekonomikas operatoriem un Savienības pilsoņiem informāciju par personu brīvas pārvietošanās ierobežojumiem. Dalībvalstīm nekavējoties pēc tādu valsts normatīvo aktu pieņemšanas, ar kuriem, reaģējot uz krīzi, ievieš ierobežojumus personu brīvas pārvietošanās tiesību izmantošanai, kā arī to grozījumu pieņemšanas būtu jāpaziņo Komisijai un citām dalībvalstīm to teksts. Minētajam tekstam būtu jāpievieno informācija par šādu pasākumu iemesliem, tostarp iemesliem, kas pierāda, ka pasākumi ir pamatoti un samērīgi, kā arī visi zinātniskie vai citi dati, kuri pamato to pieņemšanu, informācija par šādu pasākumu piemērošanas jomu, pieņemšanas un piemērošanas datumiem un ilgumu. Lai nodrošinātu, ka Savienības pilsoņi un

ekonomikas operatori var iegūt ticamu informāciju par brīvas pārvietošanās ierobežojumiem, dalībvalstīm pēc iespējas drīzāk būtu jāsniedz sabiedrībai skaidra, visaptveroša un laicīga informācija, kurā izskaidroti šādi pasākumi, jo īpaši to piemērošanas joma, pieņemšanas un piemērošanas datums un ilgums. Minētā informācija būtu jāsniedz arī Komisijai. Pamatojoties uz to, Komisijai attiecīgā informācija būtu jāpublicē īpašā tīmekļa vietnē, kas pieejama visās Savienības oficiālajās iestāžu valodās.

(50) Lai nodrošinātu, ka šajā regulā paredzētos konkrētos iekšējā tirgus ārkārtas situācijas pasākumus izmanto vienīgi tad, ja tie ir absolūti nepieciešami nolūkā reaģēt uz konkrētu iekšējā tirgus ārkārtas situāciju, šādi pasākumi būtu jāaktivizē ar Komisijas īstenošanas aktiem, kuros norādīti šādas aktivizācijas iemesli un krīzē būtiskās preces vai krīzē būtiskie pakalpojumi, uz ko šādi pasākumi attiecas.

(51) Turklāt, lai nodrošinātu minēto īstenošanas aktu proporcionalitāti un pienācīgi ņemtu vērā ekonomikas operatoru lomu krīzes pārvarēšanā, iekšējā tirgus pasākumi reaģēšanai uz ārkārtas situācijām Komisijai būtu jāaktivizē tikai pēc tam, kad Padome ir aktivizējusi iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīmu, un tad, ja ekonomikas operatori nespēj pieņemamā termiņā brīvprātīgi piedāvāt kādu risinājumu ("divlīmeņu aktivizācija"). Nepieciešamība aktivizēt iekšējā tirgus pasākumus reaģēšanai uz ārkārtas situācijām būtu jāpamato katrā tādā īstenošanas aktā un attiecībā uz visiem konkrētajiem krīzes aspektiem.

(52) Lai būtu iespējams precīzi novērtēt, vai, ieviešot konkrētus iekšējā tirgus pasākumus reaģēšanai uz ārkārtas situācijām, samazinātos krīzē būtisku preču vai krīzē būtisku pakalpojumu trūkums vai tā nenovēršams apdraudējums iekšējā tirgus ārkārtējā situācijā, Komisijai būtu jāspēj pieprasīt informāciju no būtiskajiem ekonomikas operatoriem krīzē būtisku preču un pakalpojumu piegādes ķēdēs. Šādiem informācijas pieprasījumiem attiecīgā gadījumā būtu jāattiecas uz: ražošanas jaudām un krīzē būtisku preču krājumiem Savienībā un ražotnēs, kuras atrodas valstīs ārpus Savienības, un kuras minētie ekonomikas operatori darbina, ar kurām tie slēdz līgumus vai no kurām iepērk piegādes; grafiku vai aplēsi par turpmāko trīs mēnešu paredzamo ražošanas izlaidi katrai Savienībā un valstīs ārpus Savienības esošajai ražotnei, kuras ekonomikas operatori darbina vai ar kurām tie slēdz līgumus; un sīkām ziņām par visiem attiecīgajiem piegādes ķēžu traucējumiem vai trūkumu tajās. Lai nodrošinātu tās dalībvalsts pilnīgu iesaistīšanos, kurā atrodas ekonomikas operatora ražotne, Komisijai informācijas pieprasījuma kopija būtu nekavējoties jānosūta minētajai dalībvalstij un, ja minētās dalībvalsts kompetentā iestāde to pieprasa, Komisijai iegūtās informācijas apmaiņa ar minēto dalībvalsti būtu jāveic, izmantojot drošus līdzekļus.

(53) Komisijai būtu jāizmanto informācijas pieprasījumi ekonomikas operatoriem vienīgi tad, kad informācija, kas ir nepieciešama, lai varētu pienācīgi reaģēt uz ārkārtas situāciju iekšējā tirgū, piemēram, informāciju, kas nepieciešama, lai Komisija dalībvalstu uzdevumā vai vārdā veiktu iepirkumu vai aplēstu ražošanas jaudu, kas ir to ražotāju rīcībā, kuri ražo krīzē būtiskas preces un kuru piegādes ķēdēs ir radušies traucējumi, Komisijai vēl nav pieejama un to nav iespējams iegūt no publiski pieejamiem avotiem vai tā netiek sniegta brīvprātīgi. Iesniedzot informācijas pieprasījumu ar īstenošanas aktu, Komisijai būtu jānodrošina, ka ieguvums sabiedrības interesēs atsver iespējamās neērtības attiecīgajiem ekonomikas operatoriem. Komisijai būtu jāņem vērā slogs, ko šāds informācijas pieprasījums varētu radīt, jo īpaši mikrouzņēmumiem, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU), un būtu attiecīgi jānosaka atbildes sniegšanas termiņi. Ja ekonomikas operatora informācijas pieprasījuma apstrāde var būtiski traucēt tā darbības, attiecīgajam ekonomikas operatoram būtu jāļauj atteikties sniegt pieprasīto informāciju. Ekonomikas operatoram vajadzētu būt pienākumam sniegt Komisijai iemeslus, kāpēc tas atsakās sniegt pieprasīto informāciju. Šādiem iemesliem jo īpaši būtu jāietver risks, ka tiek pārkāpti līgumiski informācijas neizpaušanas pienākumi, kuru pamatā ir līgumi, ko reglamentē ārpus Savienības esošas valsts tiesību akti, vai risks, ka tiks izpausta ar valsts drošību saistīta informācija tādu preču gadījumā, kuras var tikt izmantotas valsts drošības kontekstā, kas varētu ietvert valsts rezerves.

(54) Maksimālajam termiņam, kurā ekonomikas operatoram jāatbild uz informācijas pieprasījumu, vajadzētu būt 20 darba dienām. Konkrētais individuālais termiņš būtu jānosaka katrā gadījumā atsevišķi, un noteiktos apstākļos tas varētu būt īsāks. Ekonomikas operatoram būtu jāļauj pieprasīt vienreizēju termiņa pagarinājumu, kas ar Komisijas nepārprotamu piekrišanu varētu pagarināt kopējo termiņu ilgāk par 20 darba dienām. Būtu jāparedz, ka visus ekonomikas operatora pieprasījumus pagarināt termiņu iesniedz Komisijai saskaņā ar saziņas kārtību, kas precizēta individuālajā lēmumā. Būtu arī jāparedz, ka, kamēr Komisija nav atbildējusi uz pagarinājuma pieprasījumu, sākotnējo termiņu uzskata par pilnībā piemērojamu.

(55) Ja nepieciešams, līdz ar iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīma aktivizāciju būtu jāļauj sākt piemērot arī noteiktas procedūras reaģēšanai uz krīzi, ar kurām ievieš pielāgojumus noteikumos, kas reglamentē tādu preču izstrādi, ražošanu, atbilstības novērtēšanu un laišanu tirgū, uz kurām attiecas Savienības saskaņošanas noteikumi, kā arī atsevišķos noteikumos, kas reglamentē preces, uz kurām attiecas Savienības vispārējais produktu drošuma regulējums. Minētajām procedūrām reaģēšanai uz krīzi būtu jānodrošina tādu produktu ātra laišana tirgū ārkārtas situācijā, kas atzīti par krīzē būtiskām precēm. Saskaņotu produktu gadījumā atbilstības novērtēšanas iestādēm būtu jāpiešķir krīzē būtisku preču atbilstības novērtējumam prioritāte pār visiem citiem iesniegumiem par citu produktu novērtēšanu. Ja krīzē būtisku preču atbilstības novērtēšanas procedūras pārāk ieilgst, dalībvalstu kompetentajām iestādēm būtu jāspēj piešķirt atļaujas šādām precēm, kurām piemērojamās atbilstības novērtēšanas procedūras vēl nav pabeigtas, ar noteikumu, ka tās atbilst piemērojamajām drošuma prasībām. Šādām atļaujām vajadzētu būt derīgām tikai izdevējas dalībvalsts teritorijā, līdz to derīgumu ar Komisijas īstenošanas aktu paplašina, attiecinot uz Savienības teritoriju. Šādu atļauju derīguma termiņš, ar kurām atkāpjas no atbilstības novērtēšanas procedūrām, būtu jāierobežo līdz iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīma ilgumam. Turklāt, lai veicinātu saskaņotu un nesaskaņotu krīzē būtisku preču piegādes palielināšanos, būtu jāparedz noteikta elastība attiecībā uz mehānismiem, kas paredz attiecīgi prezumpciju par atbilstību un prezumpciju par atbilstību vispārējā drošuma prasībai. Ja iekšējā tirgū ir izveidojusies ārkārtas situācija, krīzē būtisku preču ražotājiem vajadzētu arī būt iespējai paļauties uz valsts un starptautiskiem standartiem, kas nodrošina aizsardzību tādā pašā līmenī kā Eiropas standarti, uz kuriem atsauces ir publicētas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. Ja šādu Eiropas standartu nav vai traucējumi iekšējā tirgū pārmērīgi sarežģī to ievērošanu, Komisijai tikai attiecībā uz saskaņotām krīzē būtiskām precēm būtu jāspēj izdot kopējas specifikācijas, lai ražotājiem nodrošinātu tūlītēji izmantojamus tehniskus risinājumus.

(56) Lai ieviestu šos ar krīzi saistītos pielāgojumus attiecīgo nozaru Savienības noteikumos, jāveic mērķorientēti pielāgojumi šādos 16 tiesību aktos: Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvās 2000/14/EK ([22]), 2006/42/EK ([23]), 2010/35/ES ([24]), 2014/29/ES ([25]), 2014/30/ES ([26]), 2014/33/ES ([27]), 2014/34/ES ([28]), 2014/35/ES ([29]), 2014/53/ES ([30]), 2014/68/ES ([31]) un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulās (ES) 2016/424 ([32]), (ES) 2016/425 ([33]),

([22]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/14/EK (2000. gada 8. maijs) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz trokšņa emisiju vidē no iekārtām, kas paredzētas izmantošanai ārpus telpām (OV L 162, 3.7.2000., 1. lpp.).

([23]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/42/EK (2006. gada 17. maijs) par mašīnām, un ar kuru groza Direktīvu 95/16/EK (OV L 157, 9.6.2006., 24. lpp.).

([24]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/35/ES (2010. gada 16. jūnijs) par pārvietojamām spiediena iekārtām un par Padomes Direktīvu 76/767/EEK, 84/525/EEK, 84/526/EEK, 84/527/EEK un 1999/36/EK atcelšanu (OV L 165, 30.6.2010., 1. lpp.).

([25]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/29/ES (2014. gada 26. februāris) par dalībvalstu tiesību aktu saskaņošanu attiecībā uz vienkāršu spiedtvertņu pieejamību tirgū (OV L 96, 29.3.2014., 45. lpp.).

([26]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/30/ES (2014. gada 26. februāris) par dalībvalstu tiesību aktu saskaņošanu attiecībā uz elektromagnētisko savietojamību (OV L 96, 29.3.2014., 79. lpp.).

([27]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/33/ES (2014. gada 26. februāris) par dalībvalstu tiesību aktu saskaņošanu attiecībā uz liftiem un liftu drošības sastāvdaļām (OV L 96, 29.3.2014., 251. lpp.).

([28]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/34/ES (2014. gada 26. februāris) par dalībvalstu tiesību aktu saskaņošanu attiecībā uz iekārtām un aizsardzības sistēmām, kas paredzētas lietošanai sprādzienbīstamā vidē (OV L 96, 29.3.2014., 309. lpp.).

([29]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/35/ES (2014. gada 26. februāris) par dalībvalstu tiesību aktu saskaņošanu attiecībā uz tādu elektroiekārtu pieejamību tirgū, kas paredzētas lietošanai noteiktās sprieguma robežās (OV L 96, 29.3.2014., 357. lpp.).

([30]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/53/ES (2014. gada 16. aprīlis) par dalībvalstu tiesību aktu saskaņošanu attiecībā uz radioiekārtu pieejamību tirgū un ar ko atceļ Direktīvu 1999/5/EK (OV L 153, 22.5.2014., 62. lpp.).

([31]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/68/ES (2014. gada 15. maijs) par dalībvalstu tiesību aktu saskaņošanu attiecībā uz spiedieniekārtu pieejamību tirgū (OV L 189, 27.6.2014., 164. lpp.).

([32]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/424 (2016. gada 9. marts) par trošu ceļu iekārtām un ar ko atceļ Direktīvu 2000/9/EK (OV L 81, 31.3.2016., 1. lpp.).

([33]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/425 (2016. gada 9. marts) par individuālajiem aizsardzības līdzekļiem un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 89/686/EEK (OV L 81, 31.3.2016., 51. lpp.).

(ES) 2016/426 ([34]), (ES) Nr. 305/2011 ([35]), (ES) 2023/988 ([36]) un (ES) 2023/1230 ([37]). Grozījumiem, ar ko katrā no attiecīgajiem tiesību aktiem nosaka ārkārtas procedūras, būtu jākļūst piemērojamiem tikai tad, kad tās tiek konkrēti aktivizētas. Ārkārtas situācijas procedūru aktivizācija saskaņā ar katru attiecīgo tiesību aktu būtu jāveic ar nosacījumu, ka saskaņā ar šo regulu ir aktivizēts iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīms, un tām būtu jāattiecas vienīgi uz produktiem, kas atzīti par krīzē būtiskām precēm, un vajadzētu būt spēkā tikai uz iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīma laiku.

(57) Ja iekšējā tirgus darbību apdraud būtiski riski vai ir izteikts un pastāvīgs krīzē būtisku preču trūkums vai ārkārtīgi augsts pieprasījums pēc krīzē būtiskām precēm, pienācīgas iekšējā tirgus un tā piegādes ķēžu darbības nodrošināšanai varētu būt absolūti nepieciešami Savienības līmeņa pasākumi, kuru mērķis ir nodrošināt krīzē būtisku preču pieejamību, piemēram, prioritāri pasūtījumi.

(58) Kā galējo līdzekli, lai nodrošinātu izšķiroši svarīgu sabiedrības funkciju vai saimniecisko darbību uzturēšanu iekšējā tirgū, ja konkrētu krīzē būtisku preču ražošanu vai piegādi nevarētu panākt ar citiem pasākumiem, Komisijai būtu jāspēj adresēt pieprasījumus ekonomikas operatoriem, kas ir iedibināti Savienībā, ražot vai piegādāt konkrētas krīzē būtiskas preces. Iesniedzot pieprasījumu, Komisijai būtu jāņem vērā iespējamā negatīvā ietekme uz konkurenci iekšējā tirgū un tirgus izkropļojumu saasināšanās risks. Turklāt pieprasījumu saņēmēju un labuma guvēju izvēlei nevajadzētu būt diskriminējošai.

(59) Prioritārajam pieprasījumam vajadzētu būt balstītam uz objektīviem, faktiskiem, izmērāmiem un pamatotiem datiem. Šādos pieprasījumos būtu jāņem vērā ekonomikas operatoru leģitīmās intereses un ražošanas secības mainīšanai nepieciešamās izmaksas un centieni. Prioritārajā pieprasījumā būtu skaidri jānorāda, ka izvēle pieņemt vai noraidīt pieprasījumu paliek tikai ekonomikas operatora ziņā. Ja ekonomikas operators izvēlas noraidīt prioritāru pieprasījumu, tas var arī brīvi izlemt, vai iesniegt skaidru noraidījumu un vai sniegt pamatojumu, informējot Komisiju par noraidījumu.

(60) Ja prioritāru pieprasījumu pieņem, pienākumam to izpildīt vajadzētu prevalēt pār jebkuru izpildes pienākumu saskaņā ar privāttiesībām vai publiskajām tiesībām. Katram prioritāram pasūtījumam būtu jānosaka taisnīga un samērīga cena. Šādu cenu vajadzētu būt iespējai aprēķināt, pamatojoties uz pēdējo gadu vidējām tirgus cenām, ja vien netiek sniegti iemesli jebkādam palielinājumam vai samazinājumam, piemēram, ņemot vērā inflāciju vai resursu izmaksas. Ņemot vērā to, cik svarīgi ir nodrošināt tādu krīzē būtisku preču piegādi, kas ir absolūti nepieciešamas izšķiroši svarīgu sabiedrības funkciju vai saimniecisko darbību uzturēšanai iekšējā tirgū, pienākuma izpildīt prioritāru pieprasījumu ievērošanai nevajadzētu nozīmēt atbildību pret trešām personām par kaitējumu, kas var rasties dalībvalsts tiesību aktos reglamentēto līgumsaistību pārkāpuma rezultātā, ciktāl līgumsaistību pārkāpums bija nepieciešams, lai nodrošinātu atbilstību noteiktajām prioritātēm. Ekonomikas operatoriem, kuriem varētu adresēt prioritāru pieprasījumu, būtu jāļauj savos komerclīgumos paredzēt prioritāra pieprasījuma iespējamās sekas. Neskarot citu noteikumu piemērojamību, minētajam atbrīvojumam no atbildības nebūtu jāietekmē Padomes Direktīvā 85/374/EEK ([38]) paredzētā atbildība par defektīviem produktiem.

([34]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/426 (2016. gada 9. marts) par gāzveida kurināmā iekārtām un ar ko atceļ Direktīvu 2009/142/EK (OV L 81, 31.3.2016., 99. lpp.).

([35]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 305/2011 (2011. gada 9. marts), ar ko nosaka saskaņotus būvizstrādājumu tirdzniecības nosacījumus un atceļ Padomes Direktīvu 89/106/EEK (OV L 88, 4.4.2011., 5. lpp.).

([36]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/988 (2023. gada 10. maijs) par ražojumu vispārēju drošumu, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1025/2012 un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2020/1828 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2001/95/EK un Padomes Direktīvu 87/357/EEK (OV L 135, 23.5.2023., 1. lpp.).

([37]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2023/1230 (2023. gada 14. jūnijs) par mašīnām un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/42/EK un Padomes Direktīvu 73/361/EEK (OV L 165, 29.6.2023., 1. lpp.).

([38]) Padomes Direktīva 85/374/EEK (1985. gada 25. jūlijs) par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz atbildību par produktiem ar trūkumiem (OV L 210, 7.8.1985., 29. lpp.).

(61) Ja ekonomikas operators ir skaidri akceptējis prioritāru pieprasījumu un Komisija pēc šādas akceptēšanas ir pieņēmusi īstenošanas aktu, ekonomikas operatoram būtu jāievēro visi minētā īstenošanas akta nosacījumi. Ja ekonomikas operators neievēro īstenošanas aktā paredzētos nosacījumus, tam būtu jāzaudē gūtais labums no atbrīvojuma no līgumiskās atbildības. Ja neatbilstība ir tīša vai ir saistīta ar rupju neuzmanību, ekonomikas operatoram var piemērot arī naudas sodu, ievērojot proporcionalitātes principu. Nevajadzētu būt iespējai uzlikt naudas sodus ekonomikas operatoriem, kuri nav skaidri pieņēmuši prioritāru pieprasījumu.

(62) Ja viena vai vairākas dalībvalstis Komisiju informē par krīzē būtisku preču un pakalpojumu trūkumu vai tā risku, Komisijai būtu jāspēj ieteikt dalībvalstīm veikt pasākumus, kuru mērķis ir nodrošināt, ka krīzē būtisku preču un pakalpojumu pieejamība ātri palielinās. Komisijai būtu jāņem vērā paredzēto pasākumu ietekme uz attiecīgajiem ekonomikas operatoriem. Šādi ieteikumi var ietvert pasākumus, kuru mērķis ir veicināt krīzē būtisku preču ražošanas jaudas palielināšanu esošo ražošanas jaudu pārprofilēšanu vai jaunu ražošanas jaudu izveidi vai jaunu ar krīzē būtisku pakalpojumu sniegšanu saistītu jaudu izveidi, kā arī pasākumus, kuru mērķis ir paātrināt attiecīgo un piemērojamo apstiprināšanas, atļauju piešķiršanas un reģistrācijas procedūru izpildi.

(63) Ja viena vai vairākas dalībvalstis Komisiju informē par krīzē būtisku preču vai krīzē būtisku pakalpojumu trūkumu, Komisijai minētā informācija būtu jānosūta visām dalībvalstu kompetentajām iestādēm un jāracionalizē reaģēšanas koordinācija. Turklāt, lai nodrošinātu atsevišķu krīzē būtisku preču vai krīzē būtisku pakalpojumu pieejamību iekšējā tirgus ārkārtas situācijas laikā un lai izbeigtu ārkārtas situāciju iekšējā tirgū, Komisijai būtu jāspēj ieteikt dalībvalstīm sadalīt minētās preces vai pakalpojumus, pienācīgi ņemot vērā solidaritātes, nepieciešamības un proporcionalitātes principus. Komisijai būtu jāpalīdz minēto sadalījumu koordinēt.

(64) Papildus iespējai, ka Komisija un viena vai vairākas dalībvalstis var veikt kopīgu iepirkumu, un kā tas paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES, Euratom) 2024/2509 ([39]) ("Finanšu regula"), vienai vai vairākām dalībvalstīm būtu jāspēj arī pieprasīt Komisijai sākt iepirkumu to uzdevumā vai vārdā nolūkā iegādāties kritiski svarīgas preces un pakalpojumus vai krīzē būtiskas preces un pakalpojumus, lai izmantotu Komisijas pirktspēju un sarunu pozīciju iekšējā tirgus modrības režīmā vai iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīmā. Šādam iepirkumam būtu jāaptver krīzē būtisku būvdarbu, piegāžu vai pakalpojumu iegāde, ko līgumslēdzēja iestāde veic, izmantojot līgumu, un zemes, ēku vai cita nekustamā īpašuma iegāde vai noma vai līgumslēdzēji no ekonomikas operatoriem, kurus minētā līgumslēdzēja iestāde vai līgumslēdzējs izvēlējies, lai reaģētu uz krīzi. Komisijai būtu jāspēj veikt attiecīgo iepirkuma procedūru dalībvalstu uzdevumā vai vārdā, pamatojoties uz nolīgumu starp pusēm, vai darboties kā vairumtirgotājam, pērkot, uzglabājot un tālākpārdodot vai ziedojot piegādes un pakalpojumus, tostarp zemes, ēku vai cita nekustamā īpašuma nomu, iesaistītajām dalībvalstīm vai tās izraudzītajām partnerorganizācijām.

(65) Covid-19 krīzes laikā kļuva skaidrs, ka Komisijai būtu jāspēj iepirkt krīzē būtiskas preces un pakalpojumus kopā ar Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas (EBTA) valstīm un valstīm ārpus Savienības, piemēram, Eiropas mikrovalstīm. Nevienai kopīga iepirkuma procedūrai, kas sākta krīzē būtisku preču un pakalpojumu vai kritiski svarīgu preču un pakalpojumu iegādei, nevajadzētu negatīvi ietekmēt iekšējā tirgus darbību un radīt diskrimināciju vai tirdzniecības ierobežojumu, kā arī šādām iepirkuma procedūrām nevajadzētu radīt konkurences izkropļojumu vai tieši finansiāli ietekmēt to valstu budžetu, kuras kopīgajā iepirkuma procedūrā nepiedalās. Ir arī būtiski nodrošināt, ka pirms krīzē būtisku preču un pakalpojumu iepirkuma procedūru sākšanas dalībvalstis savu darbību koordinēšanā saņem Komisijas un padomes atbalstu. Posmā, kad notiek gatavošanās iespējamām ārkārtas situācijām, dalībvalstīm būtu jāievieš sistēma, kas ļautu identificēt līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji, uz kuriem attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/24/ES ([40]) un 2014/25/ES ([41]) un kuras ārkārtas situācijās iepērk krīzē būtiskas preces un pakalpojumus. Dalībvalstīm būtu jāspēj paļauties uz centrālajiem koordinācijas birojiem, ka tie vāks un nosūtīs

([39]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2024/2509 (2024. gada 23. septembris) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam (OV L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj)".

([40]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK (OV L 94, 28.3.2014., 65. lpp.).

([41]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/25/ES (2014. gada 26. februāris) par iepirkumu, ko īsteno subjekti, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs, un ar ko atceļ Direktīvu 2004/17/EK (OV L 94, 28.3.2014., 243. lpp.).

informāciju par notiekošo un plānoto iepirkumu, ko to teritorijā esošās līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji veiks, lai nodrošinātu atbilstību šajā regulā paredzētajai koordinācijas klauzulai.

(66) Nolīgumā, kas reglamentē Komisijas iepirkumu vienas vai vairāku dalībvalstu uzdevumā vai vārdā, vai Komisijas un vienas vai vairāku dalībvalstu kopīgo iepirkumu, attiecīgā gadījumā būtu jāparedz ekskluzivitātes klauzula, saskaņā ar kuru iesaistītās dalībvalstis apņemas attiecīgās krīzē būtiskās preces vai krīzē būtiskos pakalpojumus neiegādāties, izmantojot citus kanālus, un nerīkot paralēlas sarunas. Ja šāda ekskluzivitātes klauzula ir paredzēta, tajā būtu jānosaka, ka tad, ja dalībvalstīm ir papildu iepirkuma vajadzības un šāds iepirkums neapdraud notiekošo kopīgo iepirkumu vai iepirkumu dalībvalstu uzdevumā vai vārdā saskaņā ar Komisijas novērtējumu, iesaistītājām dalībvalstīm ir iespēja sākt pašām savu iepirkuma procedūru. Kopīgas iepirkuma procedūras nolūkos EBTA valstis un Savienības kandidātvalstis, kā arī Andoras Firstiste, Monako Firstiste, Sanmarīno Republika un Vatikāna Pilsētvalsts būtu jāuzskata par iesaistītajām dalībvalstīm. Ekskluzivitātes klauzulas mērķis ir nodrošināt, ka netiek apdraudēts notiekošais kopīgais iepirkums vai iepirkums dalībvalstu uzdevumā vai vārdā. *De minimis* iepirkums neietekmē šādu iepirkumu, tāpēc dalībvalstu līgumslēdzējām iestādēm un līgumslēdzējiem būtu jāļauj sākt iepirkuma procedūru, kas ir zemāka par Direktīvās 2014/24/ES un 2014/25/ES noteiktajām robežvērtībām. Turklāt, ņemot vērā to, ka iepirkums no ekonomikas operatora, kas nepiedalās notiekošajā konkursā, neapdraud notiekošo iepirkumu, šajā regulā paredzētā ekskluzivitātes klauzula šāda veida iepirkumam nebūtu jāpiemēro. Ja dalībvalsts nolemj piedalīties kopīgā iepirkumā vai iepirkumā dalībvalstu uzdevumā vai vārdā, lai iegādātos krīzē būtiskas preces un pakalpojumus, tai būtu jāspēj izmantot šajā regulā paredzētos centrālos koordinācijas birojus, lai informētu visas līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzējus tās teritorijā par notiekošo iepirkumu, kura rezultātā tiek piemērota ekskluzivitātes klauzula.

(67) Pārredzamība ir viens no efektīva publiskā iepirkuma pamatprincipiem, kas uzlabo konkurenci, palielina efektivitāti un rada vienlīdzīgus konkurences apstākļus. Eiropas Parlaments būtu jāinformē par procedūrām, kas saskaņā ar šo regulu attiecas uz kopīgiem iepirkumiem, un Parlamentam pēc pieprasījuma būtu jāsaņem piekļuve līgumiem, kuri noslēgti minēto procedūru rezultātā, turklāt pienācīgi būtu jāaizsargā slepenība, visi personas dati, dalībvalstu nacionālā drošība un sensitīva komercinformācija, tostarp komercnoslēpumi.

(68) Informācijas turētājiem ir jānodrošina garantijas, ka informāciju, ko tie snieguši šīs regulas piemērošanas rezultātā, apstrādā un izmanto, ievērojot nepieciešamības un samērīguma principu. Tāpēc informāciju, kas saņemta, izmantojot uzraudzību, informācijas pieprasījumus un prioritāros pieprasījumus, būtu jāizmanto tikai Savienības iestādēm, struktūrām, birojiem vai aģentūrām un to darbiniekiem, dalībvalstu iestādēm un to darbiniekiem vai jebkurai fiziskai personai, tostarp padomes locekļiem un novērotājiem, nolūkā, kādā šāda informācijas pieprasīta.

(69) Tā kā padome darbojas kā Komisijas padomdevēja struktūra, tai būtu jāievēro Komisijas principi, standarti un drošības noteikumi par klasificētas informācijas un sensitīvas neklasificētas informācijas aizsardzību, cita starpā arī noteikumi par šādas informācijas apstrādi un glabāšanu, kā noteikts Komisijas Lēmumos (ES, Euratom) 2015/443 ([42]) un (ES, Euratom) 2015/444 ([43]). Uz Komisijas un citu Savienības iestāžu un struktūru darbiniekiem, kuriem ir piekļuve klasificētai informācijai un sensitīvai neklasificētai informācijai, kas saistīta ar padomes darbu, būtu jāattiecina konfidencialitātes prasības saskaņā ar LESD 339. pantu pat pēc tam, kad viņi ir beiguši pildīt savus pienākumus.

([42]) Komisijas Lēmums (ES, Euratom) 2015/443 (2015. gada 13. marts) par drošību Komisijā (OV L 72, 17.3.2015., 41. lpp.).
([43]) Komisijas Lēmums (ES, Euratom) 2015/444 (2015. gada 13. marts) par drošības noteikumiem ES klasificētas informācijas aizsardzībai (OV L 72, 17.3.2015., 53. lpp.).

(70) Ja saskaņā ar šo regulu veicamās darbības ietver personas datu apstrādi, šādai apstrādei būtu jāatbilst attiecīgajiem Savienības tiesību aktiem par personas datu aizsardzību, proti, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulām (ES) 2016/679 ([44]) un (ES) 2018/1725 ([45]).

(71) Ir jāparedz noteikumi par digitālajiem rīkiem, lai nodrošinātu sagatavotību un laikus un efektīvi varētu reaģēt uz iespējamām turpmākām ārkārtas situācijām nolūkā garantēt nepārtrauktu iekšējā tirgus darbību, preču un pakalpojumu brīvu apriti un personu brīvu pārvietošanos krīzes laikā un krīzē būtisku preču un pakalpojumu pieejamību pilsoņiem, uzņēmumiem un publiskām iestādēm. Šajā regulā būtu arī jāparedz noteikumi par digitālajiem rīkiem, kas nodrošina atļauju piešķiršanas, reģistrācijas vai deklarēšanas procedūru noteikšanu par prioritāti un paātrināšanu, lai atvieglotu personu brīvu pārvietošanos un drošu informācijas pārsūtīšanu un apmaiņu. Komisijai un dalībvalstīm būtu atkārtoti jāizmanto vai pēc iespējas jāpaplašina savi esošie digitālie rīki. Ja tas nav iespējams, Komisijai un dalībvalstīm pamatotos vajadzības gadījumos būtu jāizveido jauni digitālie rīki. Komisijai ar īstenošanas aktiem būtu jānosaka šādu rīku vai infrastruktūru tehniskie aspekti.

(72) Lai nodrošinātu vienotus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, Komisijai būtu jāpiešķir īstenošanas pilnvaras attiecībā uz specifikācijām gatavības iespējamām ārkārtas situācijām satvaram attiecībā uz sagatavotību, sadarbību, informācijas apmaiņu un saziņu krīzes situācijā iekšējā tirgus modrības un ārkārtas situācijas režīma laikā. Turklāt būtu jāpiešķir īstenošanas pilnvaras Komisijai attiecībā uz iespēju pieņemt ietekmes mazināšanas pasākumus, proti, administratīvus pasākumus, digitālos rīkus un veidnes, kas atvieglo personu brīvu pārvietošanos. Būtu jāpiešķir īstenošanas pilnvaras Komisijai arī attiecībā uz konkrētu ārkārtas reaģēšanas pasākumu aktivizēšanu iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīma laikā, lai reakcija būtu ātra un koordinēta. Turklāt būtu jāpiešķir īstenošanas pilnvaras Komisijai attiecībā uz tādu konkrētu digitālo rīku tehnisko aspektu noteikšanu, ar kuriem atbalsta šīs regulas mērķus. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011 ([46]).

(73) Komisijai būtu jāpieņem īstenošanas akti, kas jāpiemēro nekavējoties, ja pienācīgi pamatotos gadījumos saistībā ar krīzes ietekmi uz iekšējo tirgu tas vajadzīgs nenovēršamu un steidzamu iemeslu dēļ.

(74) Šajā regulā tiek ievērotas pamattiesības un ievēroti principi, kas īpaši atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā ("Harta"). Jo īpaši regulā ievērotas Hartas 7. pantā nostiprinātās ekonomikas operatoru tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību, Hartas 8. pantā paredzētās tiesības uz datu aizsardzību, kā arī uzņēmējdarbības brīvību un līgumslēgšanas brīvību, ko aizsargā Hartas 16. pants, tiesības uz īpašumu, ko aizsargā Hartas 17. pants, tiesības uz kolektīvām sarunām un tiesības uz kolektīvu rīcību, ko aizsargā Hartas 28. pants, un Hartas 47. pantā noteiktās tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu.

(75) Šai regulai nebūtu jāietekmē sociālo partneru autonomija, kas ir atzīta ar LESD.

(76) Šī regula nebūtu jāinterpretē kā tāda, kas ietekmē tiesības uz vides aizsardzību, tiesības uz koplīguma sarunām un tiesības uz kolektīvu rīcību saskaņā ar Hartu, tostarp nodarbināto un darba devēju tiesības kolektīvi rīkoties, lai aizstāvētu savas intereses, tostarp streikot, un tiesības vai brīvību streikot vai veikt citas darbības, uz kurām attiecas dalībvalstu īpašās darba attiecību sistēmas saskaņā ar valsts tiesību aktiem vai praksi.

(77) Citi Savienības tiesību akti, piemēram, tie, kuros ekonomikas operatoriem ir noteikts pienākums datus darīt pieejamus publiskā sektora struktūrām, neskar šo regulu. Tāpēc, ja citos Savienības tiesību aktos arī ir iekļauti noteikumi par Komisijas informācijas pieprasījumiem, kuriem ir tāds pats mērķis kā šajā regulā paredzētajiem, pēc tam, kad Padome ir aktivizējusi iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīmu, būtu jāpiemēro tikai attiecīgie šīs regulas noteikumi, kas attiecas uz informācijas pieprasījumiem.

([44]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

([45]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (OV L 295, 21.11.2018., 39. lpp.).

([46]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

(78) Savienība joprojām ir pilnībā apņēmusies ievērot starptautisko solidaritāti un stingri atbalsta principu, ka visus pasākumus, ko atzīst par nepieciešamiem saskaņā ar šo regulu, tostarp pasākumus, kuri ir vajadzīgi kritiska deficīta novēršanai vai mazināšanai, īsteno mērķtiecīgi, pārredzami, samērīgi, pagaidu kārtā un saskaņā ar Pasaules Tirdzniecības organizācijas noteiktajiem pienākumiem.

(79) Savienības satvaram būtu jāietver starpreģionāli elementi, kuru mērķis ir ieviest saskanīgus starpnozaru un pārrobežu gatavības iekšējā tirgus neparedzētām situācijām, modrības un ārkārtas reaģēšanas pasākumus, jo īpaši ņemot vērā resursus, spējas un neaizsargātību kaimiņreģionos, sevišķi pierobežas reģionos.

(80) Komisijai būtu regulāri jāizvērtē šīs regulas darbība un efektivitāte un jāiesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojums, kurā cita starpā jāiekļauj novērtējums par padomes darbu, stresa testiem, apmācību un krīzes protokoliem, kritērijiem iekšējā tirgus modrības režīma vai iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīma aktivizēšanai, kā arī digitālo rīku izmantošanu. Turklāt ziņojumi būtu jāiesniedz ne vēlāk kā četrus mēnešus pēc attiecīgi iekšējā tirgus modrības režīma vai iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīma deaktivizēšanas. Minētajos ziņojumos būtu jāiekļauj novērtējums par pasākumiem, kas īstenoti saskaņā ar šo regulu saistībā ar krīzi, kuras rezultātā minētais režīms tika aktivizēts, jo īpaši par minēto pasākumu efektivitāti. Minētajos ziņojumos var ierosināt uzlabojumus, ja tādi nepieciešami, un tiem vajadzības gadījumā var pievienot attiecīgus leģislatīvo aktu priekšlikumus.

(81) Padomes Regula (EK) Nr. 2679/98 ([47]) nosaka divpusējo apspriežu un paziņošanas mehānismu attiecībā uz šķēršļiem, kas kavē iekšējā tirgus darbību. Lai izvairītos no noteikumu dublēšanās gadījumos, kad ir aktivizēts iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīms, minētā regula būtu attiecīgi jāgroza. Regulai (EK) Nr. 2679/98 nekādā veidā nevajadzētu ietekmēt Savienības līmenī un dalībvalstīs atzīto pamattiesību īstenošanu, tostarp tiesības vai brīvību streikot vai veikt citu rīcību, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem vai praksi paredzēta dalībvalstu sociālo partneru attiecību sistēmās. Tai nevajadzētu arī skart tiesības apspriest un noslēgt koplīgumus, nedz arī tiesības kolektīvi rīkoties saskaņā ar valsts tiesību aktiem vai praksi.

(82) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķi, proti, nodrošināt raitu un netraucētu iekšējā tirgus darbību, ieviešot gatavības iespējamām ārkārtas situācijām, modrības un ārkārtas pasākumus visā iekšējā tirgū, lai atvieglotu reaģēšanas pasākumu koordināciju krīzes gadījumā, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet darbības mēroga vai iedarbības dēļ minēto mērķi var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO REGULU.

I SADAĻA

VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

I NODAĻA

Priekšmets, mērķi, piemērošanas joma un definīcijas

1. pants

Priekšmets un mērķi

1. Ar šo regulu izveido saskaņotu pasākumu satvaru, lai efektīvi paredzētu krīžu ietekmi uz iekšējo tirgu, sagatavotos tām un reaģētu uz tām.

2. Šā panta 1. punktā minētā satvara mērķis ir:

([47]) Padomes Regula (EK) Nr. 2679/98 (1998. gada 7. decembris) par iekšējā tirgus darbību attiecībā uz brīvu preču apriti starp dalībvalstīm (OV L 337, 12.12.1998., 8. lpp.).

a) aizsargāt un atvieglot preču un pakalpojumu brīvu apriti un personu, tostarp darba ņēmēju, brīvu pārvietošanos;

b) nodrošināt kritiski svarīgu preču un pakalpojumu un krīzē būtisku preču un pakalpojumu pieejamību iekšējā tirgū, ja dalībvalstis ir pieņēmušas vai varētu pieņemt atšķirīgus valsts pasākumus; un

c) novērst šķēršļu radīšanu pienācīgai iekšējā tirgus darbībai.

3. Ar šo regulu konkrētāk nosaka:

a) noteikumus par Iekšējā tirgus ārkārtas situācijas un noturības padomes izveidi un darbību nolūkā palīdzēt un sniegt padomus Komisijai par krīzes ietekmes uz iekšējo tirgu paredzēšanu, novēršanu vai reaģēšanu uz to;

b) pasākumus gatavībai iespējamām ārkārtas situācijām saistībā ar prognozēšanu, plānošanu un noturības stiprināšanu;

c) pasākumus iekšējā tirgus modrības režīma laikā, kuru mērķis ir risināt tāda apdraudējuma ietekmi, ka var rasties krīze, kas turpmāko sešu mēnešu laikā var pāraugt iekšējā tirgus ārkārtas situācijā;

d) pasākumus iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīma laikā, kuru mērķis ir risināt krīzes ietekmi uz iekšējo tirgu, tostarp pasākumus, kas veicina preču un pakalpojumu brīvu apriti un personu, tostarp darba ņēmēju, brīvu pārvietošanos minētā režīma laikā;

e) noteikumus par publisko iepirkumu iekšējā tirgus modrības un ārkārtas situācijas režīmos;

f) noteikumus par digitālo rīku nodrošināšanu un sadarbību starp kompetentajām iestādēm.

2. pants

Piemērošanas joma

1. Šo regulu piemēro precēm, pakalpojumiem un personām, tostarp darba ņēmējiem, iekšējā tirgū.

2. Šo regulu nepiemēro:

a) zālēm, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/83/EK ([48]) 1. panta 2. punktā;

b) medicīniskām ierīcēm, kā definēts Regulas (ES) 2022/123 2. panta e) punktā;

c) citiem medicīniskiem pretlīdzekļiem, kas minēti Regulas (ES) 2022/2371 3. panta 10. punktā un iekļauti sarakstā, kas izveidots saskaņā ar Regulas (ES) 2022/2372 7. panta 1. punktu;

d) pusvadītājiem, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2023/1781 ([49]) 2. panta 1. punktā;

e) energoproduktiem Padomes Direktīvas 2003/96/EK ([50]) 2. panta 1. punkta nozīmē, elektroenerģijai minētās direktīvas 2. panta 2. punkta nozīmē un citiem tās pašas direktīvas 2. panta 3. punktā minētajiem produktiem;

([48]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/83/EK (2001. gada 6. novembris) par Kopienas kodeksu, kas attiecas uz cilvēkiem paredzētām zālēm (OV L 311, 28.11.2001., 67. lpp.).

([49]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/1781 (2023. gada 13. septembris), ar ko izveido pasākumu sistēmu Eiropas pusvadītāju ekosistēmas stiprināšanai un groza Regulu (ES) 2021/694 (Mikroshēmu akts) (OV L 229, 18.9.2023., 1. lpp.).

([50]) Padomes Direktīva 2003/96/EK (2003. gada 27. oktobris), kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai (OV L 283, 31.10.2003., 51. lpp.).

f) finanšu pakalpojumiem, piemēram, banku darbībai, aizdevumiem, apdrošināšanai un pārapdrošināšanai, aroda pensijām un privātajām pensijām, vērtspapīriem, ieguldījumu fondiem, maksājumiem un ieguldījumu konsultācijām, tostarp Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/36/ES ([51]) I pielikumā uzskaitītajiem pakalpojumiem un darbībām, kā arī norēķinu un tīrvērtes pakalpojumiem un konsultatīvajiem, starpniecības un citiem papildinošiem finanšu pakalpojumiem;

g) ar aizsardzību saistītiem ražojumiem, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/43/EK ([52]) 3. panta 1. punktā vai dalībvalstu tiesību aktos atbilstīgi Savienības tiesību aktiem.

3. Atkāpjoties no šā panta 2. punkta a), b) un c) apakšpunkta, šīs regulas 20. līdz 23. pantu un 44. pantu piemēro attiecīgajos apakšpunktos minētajiem produktiem.

4. Šī regula neskar citus Savienības tiesību aktus, kuros paredzēti specifiski noteikumi par reaģēšanu krīzes situācijās vai krīžu pārvarēšanu, piemēram:

a) Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 1313/2013/ES ([53]), ar ko izveido Savienības civilās aizsardzības mehānismu;

b) attiecīgos Regulas (ES) 2015/479 noteikumus par Komisijas pilnvarām novērtēt, vai ir lietderīgi noteikt preču eksporta ierobežojumus saskaņā ar Savienības starptautiskajām tiesībām un pienākumiem;

c) Regulas (ES) 2022/2371 un (ES) 2022/2372 par ES veselības drošības satvaru;

d) Lēmumu 2014/415/ES, ar ko izveido integrētos krīzes situāciju politiskās reaģēšanas (*IPCR*) mehānismus, tostarp *IPCR* politiskās koordinācijas lomu, un Īstenošanas lēmumu (ES) 2018/1993, ar ko paredz noteikumus par minēto mehānismu darbību.

5. Šī regula neskar Savienības konkurences noteikumus, tostarp pretmonopola, uzņēmumu apvienošanas un valsts atbalsta noteikumus.

6. Šī regula neskar dalībvalstu atbildību par valsts drošības aizsardzību vai to pilnvaras aizsargāt citas būtiskas valsts funkcijas, tostarp valsts teritoriālās integritātes nodrošināšanu un likuma un kārtības uzturēšanu. Konkrētāk, valsts drošība paliek tikai un vienīgi katras dalībvalsts atbildībā.

7. Šī regula neietekmē pamattiesību izmantošanu saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartu ("Harta"). Konkrētāk, šī regula neietekmē tiesības streikot vai tiesības veikt citas darbības, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem un praksi paredzētas dalībvalstu kolektīvo darba attiecību sistēmās. Tā arī neietekmē tiesības apspriest, noslēgt un izpildīt koplīgumus, kā arī tiesības kolektīvi rīkoties saskaņā ar valsts tiesību aktiem un praksi.

3. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

1) "krīze" ir ārkārtējs, neparedzēts un pēkšņs stihisks vai antropogēnisks, pēc rakstura un mēroga neparasts notikums, kurš norisinās Savienībā vai ārpus tās, kuram ir vai var būt nopietna negatīva ietekme uz iekšējā tirgus darbību un kurš traucē brīvai preču un pakalpojumu apritei un personu brīvai pārvietošanās vai traucē iekšējā tirgus piegādes ķēžu darbībai;

2) "iekšējā tirgus modrības režīms" ir satvars, kura mērķis ir novērst apdraudējumu, ka var rasties krīze, kas turpmāko sešu mēnešu laikā var pāraugt iekšējā tirgus ārkārtas situācijā;

([51]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/36/ES (2013. gada 26. jūnijs) par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību, ar ko groza Direktīvu 2002/87/EK un atceļ Direktīvas 2006/48/EK un 2006/49/EK (OV L 176, 27.6.2013., 338. lpp.).

([52]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/43/EK (2009. gada 6. maijs), ar ko vienkāršo noteikumus un nosacījumus ar aizsardzību saistīto ražojumu sūtījumiem (OV L 146, 10.6.2009., 1. lpp.).

([53]) Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 1313/2013/ES (2013. gada 17. decembris) par Savienības civilās aizsardzības mehānismu (OV L 347, 20.12.2013., 924. lpp.).

3) "iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīms" ir satvars tādas krīzes risināšanai, kurai ir būtiska negatīva ietekme uz iekšējo tirgu un kura būtiski traucē preču un pakalpojumu brīvu apriti un personu brīvu pārvietošanos vai – ja šādi nopietni traucējumi ir bijuši vai varētu tikt pakļauti atšķirīgiem valstu pasākumiem – kura būtiski traucē iekšējā tirgus piegādes ķēžu darbībai;

4) "kritiski svarīgas nozares" ir nozares, kas Savienībai un tās dalībvalstīm ir sistēmiski un izšķiroši svarīgas sabiedriskās drošības, sabiedrības drošības, sabiedriskās kārtības vai sabiedrības veselības uzturēšanai un traucējumi tajās, to darbības nenodrošināšana vai to zudums vai iznīcināšana var būtiski negatīvi ietekmēt iekšējā tirgus darbību laikā, kad ir apdraudējums, ka var rasties krīze;

5) "kritiski svarīgas preces" vai "kritiski svarīgi pakalpojumi", kopā saukti par "kritiski svarīgām precēm un pakalpojumiem", ir preces vai pakalpojumi, kuri ir neaizstājami, nediversificējami vai absolūti nepieciešami, lai uzturētu izšķiroši svarīgas sabiedrības funkcijas vai saimnieciskās darbības nolūkā nodrošināt pienācīgu iekšējā tirgus un tā piegādes ķēžu darbību kritiski svarīgās nozarēs, un kuri ir uzskaitīti īstenošanas aktā, ko Padome pieņēmusi, ievērojot 14. panta 1. punktu;

6) "krīzē būtiskas preces" vai "krīzē būtiski pakalpojumi", kopā saukti par "krīzē būtiskām precēm un pakalpojumiem", ir preces vai pakalpojumi, kuri ir neaizstājami, nediversificējami vai absolūti nepieciešami, lai uzturētu izšķiroši svarīgas sabiedrības funkcijas vai saimnieciskās darbības nolūkā nodrošināt pienācīgu iekšējā tirgus un tā piegādes ķēžu darbību, kurus uzskata par būtiskiem reaģēšanai uz krīzi un kuri ir uzskaitīti īstenošanas aktā, ko Padome pieņēmusi, ievērojot 18. panta 4. punktu;

7) "būtiski incidenti" ir incidenti, kas būtiski traucē vai var būtiski traucēt iekšējā tirgus un tā piegādes ķēžu darbību;

8) "būtisks ekonomikas operators" ir ekonomikas operators piegādes ķēdē, kuram ir spēja ražot vai izplatīt jebko no turpmāk minētajiem:

   a) kritiski svarīgas preces un kritiski svarīgus pakalpojumus;

   b) krīzē būtiskas preces vai krīzē būtiskus pakalpojumus;

   c) šā punkta a) un b) apakšpunktos minēto preču sastāvdaļas;

9) "mikrouzņēmumi, mazie un vidējie uzņēmumi" jeb "MVU" ir mikrouzņēmumi, mazie uzņēmumi un vidējie uzņēmumi, kā definēts Komisijas Ieteikuma 2003/361/EK ([54]) pielikuma 2. pantā.

II NODAĻA

Pārvaldība

4. pants

Iekšējā tirgus ārkārtas situācijas un noturības padome

1. Tiek izveidota Iekšējā tirgus ārkārtas situācijas un noturības padome ("padome").

2. Padomes sastāvā ir pa vienam pārstāvim no katras dalībvalsts un viens pārstāvis no Komisijas. Katra dalībvalsts ieceļ savu pārstāvi un tā aizstājēju. Turklāt dalībvalstis atkarībā no krīzes rakstura vajadzības gadījumā var iecelt *ad hoc* nozares pārstāvi.

3. Padomi vada Komisijas pārstāvis, un Komisija nodrošina Padomes sekretariātu.

4. Padomes priekšsēdētājs ("priekšsēdētājs") uzaicina Eiropas Parlamenta pārstāvi kā pastāvīgu novērotāju.

([54]) Komisijas Ieteikums 2003/361/EK (2003. gada 6. maijs) par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju (OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.).

5. Priekšsēdētājs var *ad hoc* kārtībā uzaicināt ekspertus ar īpašām zināšanām piedalīties padomes darbā kā novērotājus un apmeklēt konkrētas sanāksmes, ja šāda dalība ir svarīga, ņemot vērā sanāksmes darba kārtību. Šādu ekspertu vidū var būt ekonomikas operatoru, ieinteresēto personu organizāciju un sociālo partneru pārstāvji.

6. Priekšsēdētājs uzaicina pārstāvjus no citām ar krīzi saistītām Savienības līmeņa struktūrām piedalīties padomes attiecīgajās sanāksmēs novērotāju statusā.

7. Priekšsēdētājs uzaicina pārstāvjus no starptautiskām organizācijām un valstīm ārpus Savienības piedalīties attiecīgajās padomes sanāksmēs saskaņā ar attiecīgajiem divpusējiem vai starptautiskajiem nolīgumiem.

8. Novērotājiem nav balsstiesību, un viņi nepiedalās padomes atzinumu, ieteikumu vai padomu formulēšanā. Attiecīgā gadījumā priekšsēdētājs var uzaicināt minētos novērotājus sniegt informāciju un atziņas.

9. Padome sanāk vismaz trīs reizes gadā. Pirmajā sanāksmē padome pēc Komisijas priekšlikuma un vienojoties ar to, pieņem savu reglamentu.

10. Padome var pieņemt atzinumus, ieteikumus vai ziņojumus, kas saistīti ar tās uzdevumiem, kuri izklāstīti 5. pantā. Komisija pārredzamā veidā pilnībā ņem vērā minētos atzinumus, ieteikumus vai ziņojumus.

5. pants

Padomes uzdevumi

1. Attiecībā uz 9. līdz 13. pantā minēto gatavības iespējamām ārkārtas situācijām plānošanu padome palīdz un sniedz padomus Komisijai par šādiem uzdevumiem:

a) ierosināt kārtību, kādā notiek administratīvā sadarbība nolūkā sekmēt informācijas apmaiņu starp Komisiju un dalībvalstīm iekšējā tirgus modrības un ārkārtas situācijas režīma laikā, kuru iekļaus 9. pantā minētajā gatavības iespējamām ārkārtas situācijām satvarā;

b) novērtēt incidentus, par kuriem dalībvalstis ir paziņojušas Komisijai saskaņā ar 13. pantu, kā arī to ietekmi uz iekšējo tirgu un tā piegādes ķēdēm;

c) vākt informāciju nolūkā iegūt prognozes par krīzes rašanās iespējamību, analizēt datus un sniegt tirgus informāciju;

d) konsultēt ekonomikas operatoru, tostarp MVU, un nozares pārstāvjus, kā arī attiecīgā gadījumā sociālo partneru pārstāvjus nolūkā iegūt tirgus informāciju saskaņā ar 43. pantu;

e) analizēt apkopotos datus, ko saņēmušas citas ar krīzi saistītas Savienības līmeņa un starptautiskas struktūras;

f) uzturēt tādu valstu un Savienības krīzes pretpasākumu reģistru, kuri ir veikti iepriekšējās krīzēs un kuri ir ietekmējuši iekšējo tirgu un tā piegādes ķēdes; un

g) sniegt padomus par to, kurus pasākumus izvēlēties, lai paredzētu krīzi un gatavotos tai, vienlaikus stiprinot iekšējā tirgus noturību, un sniegt padomus par izvēlēto pasākumu īstenošanu.

2. Attiecībā uz 14. pantā minēto iekšējā tirgus modrības režīmu padome palīdz un sniedz padomus Komisijai par šādiem uzdevumiem:

a) konstatēt, vai ir izpildīti iekšējā tirgus modrības režīma aktivizēšanas vai deaktivēšanas kritēriji, lai noteiktu, vai pastāv 3. panta 2. punktā minētais krīzes apdraudējums, un šāda apdraudējuma apmēru;

b) koordinēt un atvieglot informācijas apmaiņu un dalīšanos ar informāciju, tostarp ar citām attiecīgām struktūrām un citām ar krīzi saistītām Savienības līmeņa struktūrām, un atbilstošā, attiecīgā gadījumā, ar valstīm ārpus Savienības, īpašu uzmanību pievēršot Savienības kandidātvalstīm un jaunattīstības valstīm, kā arī ar starptautiskām organizācijām; un

c) analizēt un apspriest tāda apdraudējuma ietekmi, ka var rasties krīze, uz iekšējo tirgu, pienācīgi ņemot vērā situāciju pierobežas reģionos, lai rastu iespējamos risinājumus.

3. Attiecībā uz 18. pantā minēto iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīmu padome palīdz un sniedz padomus Komisijai par šādiem uzdevumiem:

a) analizēt dalībvalstu vai Komisijas savāktu ar krīzi saistītu informāciju;

b) noteikt, vai ir izpildīti iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīma aktivizācijas vai deaktivizācijas kritēriji;

c) konsultēt par to, kādus pasākumus izvēlēties reaģēšanai uz iekšējā tirgus ārkārtas situāciju Savienības līmenī, un sniegt padomus par to, kā īstenot izvēlētos pasākumus;

d) pārskatīt valsts līmeņa pasākumus reaģēšanai uz krīzi;

e) koordinēt un atvieglot kontaktus un informācijas apmaiņu, tostarp ar citām ar krīzi saistītām Savienības līmeņa struktūrām un attiecīgā gadījumā ar valstīm ārpus Savienības, īpašu uzmanību pievēršot Savienības kandidātvalstīm un jaunattīstības valstīm, un ar starptautiskām organizācijām;

f) analizēt un apspriest krīzes ietekmi uz iekšējo tirgu, pienācīgi ņemot vērā situāciju pierobežas reģionos, lai rastu iespējamos risinājumus; un

g) attiecīgā gadījumā izveidot to personu kategoriju sarakstu, kuras iesaistītas krīzē būtisku preču un pakalpojumu ražošanā vai piegādē un kuru vajadzībām ir jāizstrādā kopīgas veidnes un veidlapas, ko dalībvalstis varētu brīvprātīgi izmantot.

4. Komisija nodrošina visu konkrētā krīzē būtisko Savienības līmeņa struktūru iesaistīšanos padomes darbā. Padome sadarbojas un vajadzības gadījumā cieši koordinē sadarbību ar citām krīzē būtiskām struktūrām Savienības līmenī un ar Eiropas Kritiski svarīgo izejvielu valdi, kas izveidota ar Regulu (ES) 2024/1252. Komisija nodrošina koordināciju ar pasākumiem, ko īsteno, izmantojot citus Savienības mehānismus, piemēram, Savienības civilās aizsardzības mehānismu (*UCPM*), *IPCR*, ES Veselības drošības satvaru un Eiropas Kritiski svarīgo izejvielu satvaru. Padome nodrošina informācijas apmaiņu ar Ārkārtas reaģēšanas koordinēšanas centru, kas ir izveidots saskaņā ar *UCPM*, un Integrēto situācijas apzināšanās un analīzes atbalsta spēju *IPCR* ietvaros.

5. Padome sadarbībā ar Komisiju pieņem gada darbības pārskatu un nosūta to Eiropas Parlamentam un Padomei.

6. pants

Ārkārtas situācijas un noturības dialogs

1. Lai uzlabotu Savienības iestāžu dialogu un nodrošinātu labāku pārredzamību, pārskatatbildību un koordināciju, Eiropas Parlamenta kompetentā komiteja var uzaicināt Komisiju kā padomes priekšsēdētāju sniegt komitejai informāciju par visiem jautājumiem, uz kuriem attiecas šī regula, jo īpaši pēc katras padomes sanāksmes un pēc iekšējā tirgus modrības vai ārkārtas situācijas režīma deaktivizēšanas.

2. Eiropas Parlamentu pēc iespējas drīz informē par visiem Padomes īstenošanas aktiem, kas ierosināti vai pieņemti saskaņā ar šo regulu.

3. Komisija ņem vērā visus elementus, kas izriet no viedokļiem, kuri pausti ārkārtas situācijas un noturības dialogā, tostarp attiecīgās Eiropas Parlamenta rezolūcijas.

7. pants

Ārkārtas situācijas un noturības platforma

1. Lai veicinātu nozaru dialogu un partnerības, Komisija izveido ieinteresēto personu platformu, kurā iesaistās galvenās ieinteresētās personas, proti, ekonomikas operatoru, sociālo partneru, pētnieku un pilsoniskās sabiedrības pārstāvji. Konkrētāk, platforma nodrošina funkcionalitāti, kas ieinteresētajām personām ļauj:

a) norādīt brīvprātīgas darbības, kuras vajadzīgas, lai sekmīgi reaģētu uz iekšējā tirgus ārkārtas situāciju;

b) sniegt zinātniskas konsultācijas, atzinumus vai ziņojumus par krīzi skarošiem jautājumiem;

c) veicināt informācijas un paraugprakses apmaiņu, jo īpaši attiecībā uz preču un pakalpojumu brīvu apriti un personu brīvu pārvietošanos, un izvairīšanos no atšķirīgiem valstu pasākumiem, kuri varētu radīt pārrobežu ierobežojumus.

2. Komisija un padome šīs regulas īstenošanā ņem vērā 1. punktā minētā nozaru dialoga un partnerību rezultātus, kā arī visu attiecīgo ieguldījumu, ko ieinteresētās personas sniegušas saskaņā ar minēto punktu.

8. pants

Koordinācijas biroji

1. Katra dalībvalsts izraugās centrālo koordinācijas biroju.

2. Dalībvalsts centrālais koordinācijas birojs ir atbildīgs par saziņu, koordināciju un informācijas apmaiņu ar:

a) citu dalībvalstu centrālajiem koordinācijas birojiem un 4. punktā minēto Savienības līmeņa koordinācijas biroju;

b) minētās dalībvalsts attiecīgajām kompetentajām iestādēm, jo īpaši ar 24. pantā minētajiem valsts vienotajiem kontaktpunktiem.

3. Lai veiktu šajā regulā paredzētos uzdevumus, dalībvalsts centrālais koordinācijas birojs apkopo ieguldījumu no minētās dalībvalsts attiecīgajām kompetentajām iestādēm.

4. Komisija izraugās Savienības līmeņa koordinācijas biroju.

5. Savienības līmeņa koordinācijas birojs ir atbildīgs par koordināciju un informācijas apmaiņu, tostarp ar krīzēm saistītas informācijas apmaiņu, ar dalībvalstu centrālajiem koordinācijas birojiem iekšējā tirgus modrības un ārkārtas situācijas režīma pārvaldības nolūkā.

II SADAĻA

GATAVĪBAS IESPĒJAMĀM ĀRKĀRTAS SITUĀCIJĀM IEKŠĒJĀ TIRGŪ PLĀNOŠana

9. pants

Gatavības iespējamām ārkārtas situācijām satvars

1. Komisija, pienācīgi ņemot vērā padomes viedokli un attiecīgo Savienības līmeņa struktūru sniegto ieguldījumu, var pieņemt īstenošanas aktu, lai noteiktu detalizētus noteikumus gatavības iespējamām ārkārtas situācijām satvaram satvaram attiecībā uz krīžgatavību, sadarbību, informācijas apmaiņu un saziņu krīzes situācijā iekšējā tirgus modrības un ārkārtas situācijas režīma laikā. Minētajā īstenošanas aktā nosaka detalizētu kārtību:

a) sadarbībai starp dalībvalstu kompetentajām iestādēm un Savienības līmeņa struktūrām iekšējā tirgus modrības un ārkārtas situācijas režīma laikā;

b) drošai informācijas apmaiņai; un

c) koordinētai pieejai saziņai ar sabiedrību krīzes situācijā iekšējā tirgus modrības un ārkārtas situācijas režīma laikā, uzticot koordinācijas funkciju Komisijai.

2. Šā panta 1. punktā minēto īstenošanas aktu pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 45. panta 2. punktā.

3. Komisija un dalībvalstis nodrošina, ka ir noteikta kārtība laicīgai sadarbībai un drošai informācijas apmaiņai starp Komisiju, attiecīgajām Savienības līmeņa struktūrām un dalībvalstīm attiecībā uz:

a) sarakstu ar dalībvalstu kompetentajām iestādēm, saskaņā ar 8. pantu izraudzītajiem centrālajiem koordinācijas birojiem un 24. pantā minētajiem vienotajiem kontaktpunktiem, tostarp to kontaktinformācija, uzdevumi un pienākumi, kas tiem šajā regulā un saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir noteikti iekšējā tirgus modrības un ārkārtas situācijas režīma laikā;

b) apspriešanos ar ekonomikas operatoru, arī MVU, pārstāvjiem par to iniciatīvām un pasākumiem, kuru mērķis ir mīkstināt iespējamās iekšējā tirgus krīzes un reaģēt uz tām;

c) apspriešanos ar sociālajiem partneriem par tādu to iniciatīvu un pasākumu ietekmi uz darba ņēmēju pārvietošanās brīvību, kuru mērķis ir mīkstināt iespējamo krīzi un reaģēt uz to;

d) tehniskā līmeņa sadarbību iekšējā tirgus modrības un ārkārtas situācijas režīma laikā;

e) saziņu riska un ārkārtas situācijās, kurās koordinācijas funkciju pilda Komisija, ņemot vērā esošās struktūras.

4. Lai nodrošinātu saskaņā ar 1. punktu izveidotā satvara darbību, Komisija kopā ar dalībvalstīm var veikt stresa testus, simulācijas un pārskatīšanu pasākumu laikā un pēc to īstenošanas un nepieciešamības gadījumā ierosināt attiecīgajām Savienības līmeņa struktūrām un dalībvalstīm satvaru atjaunināt.

5. Lai veicinātu un atvieglotu preču un pakalpojumu brīvu apriti iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīma laikā, Komisija palīdz dalībvalstīm koordinēt to centienus noteikt vienotas digitālās veidlapas darbību, ko veic starp dalībvalstīm, deklarēšanai, reģistrācijai vai atļauju izsniegšanai

10. pants

Brīvprātīgie krīzes protokoli

1. Padome var ieteikt Komisijai rosināt ekonomikas operatorus izstrādāt brīvprātīgus krīzes protokolus, lai risinātu krīzes iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīmā.

2. Komisija veicina un atvieglo ekonomikas operatoriem šādu brīvprātīgo krīzes protokolu izstrādi. Ekonomikas operatori var brīvprātīgi izlemt, vai piedalīties brīvprātīgajos krīzes protokolos.

3. Brīvprātīgajos krīzes protokolos nosaka:

a) konkrētos traucējumu parametrus, kurus paredzēts risināt ar brīvprātīgo krīzes protokolu, un mērķus, kādus ar protokolu tiecas sasniegt;

b) katra dalībnieka lomu saskaņā ar brīvprātīgo krīzes protokolu un sagatavošanās pasākumus, kas tiem jāievieš, tiklīdz ir aktivizēts iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīms, nolūkā mīkstināt krīzi un reaģēt uz to;

c) skaidru procedūru, kā noteikt aktivizēšanas brīdi un laikposmu, kurā veicami pasākumi, tiklīdz krīzes protokols ir aktivizēts;

d) darbības iespējamo krīžu mīkstināšanai, izmantojot iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīmu, un reaģēšanai uz tām, veicot tikai to, kas nepieciešams šādu krīžu risināšanai.

4. Komisija vajadzības gadījumā iesaista dalībvalstu iestādes un Savienības struktūras, birojus un aģentūras brīvprātīgo krīzes protokolu izstrādē. Ja tas vajadzīgs un ir piemēroti, Komisija var iesaistīt arī pilsoniskās sabiedrības organizācijas vai citas attiecīgas organizācijas.

11. pants

Apmācība un simulācijas

1. Komisija izstrādā un regulāri organizē centrālās koordinācijas biroju personāla apmācību par krīžgatavību, koordināciju, sadarbību un informācijas apmaiņu. Tā organizē simulācijas, kurās piedalās darbinieki no visu dalībvalstu centrālajiem koordinācijas birojiem un kuru pamatā ir iespējamie iekšējā tirgus ārkārtas situāciju scenāriji.

2. Jo īpaši Komisija izstrādā un pārvalda apmācības programmu, kurā ņemta vērā iepriekšējās krīzēs gūtā pieredze un ietverti visa ārkārtas situācijas pārvaldības cikla aspekti, lai iekšējā tirgus modrības vai ārkārtas situācijas režīmā uz krīzēm varētu reaģēt nekavējoši. Programma jo īpaši var ietvert:

a) visu to attiecīgo darbību uzraudzību, analīzi un izvērtējumu, kas paredzētas preču un pakalpojumu brīvas aprites un personu brīvas pārvietošanās veicināšanai;

b) paraugprakses ieviešanas valstu un Savienības līmenī veicināšanu un attiecīgā gadījumā ārpus Savienības esošu valstu un starptautisko organizāciju izstrādātas paraugprakses veicināšanu;

c) norādījumu par zināšanu izplatīšanu izstrādi un dažādu uzdevumu īstenošanu valsts un vajadzības gadījumā reģionālā un vietējā līmenī;

d) mudinājumu izmantot attiecīgas jaunās tehnoloģijas un digitālos rīkus reaģēšanai uz iekšējā tirgus ārkārtas situācijām.

3. Komisija izstrādā un dara pieejamas apmācību programmas un materiālus ieinteresētajām personām, tostarp ekonomikas operatoriem. Attiecīgā gadījumā Komisija var uzaicināt ieinteresētās personas piedalīties apmācībā un simulācijās.

4. Pēc dalībvalsts lūguma Komisija var sniegt padomus un atbalstu jautājumos par krīžgatavības pasākumiem un pasākumiem reaģēšanai uz krīzi, jo īpaši ņemot vērā konkrētās dalībvalsts vajadzības un intereses.

12. pants

Stresa testi

1. Komisija, ņemot vērā padomes viedokli, veic un koordinē stresa testus, tostarp simulācijas, kuru mērķis ir paredzēt krīzi iekšējā tirgū un sagatavoties tai.

2. Komisija jo īpaši:

a) izstrādā tādus scenārijus un parametrus konkrētā nozarē, kas aptver ar krīzi saistītos konkrētos riskus, lai novērtētu iespējamo ietekmi uz preču un pakalpojumu brīvu apriti un personu brīvu pārvietošanos attiecīgajā nozarē;

b) palīdz un mudina izstrādāt stratēģijas attiecībā uz gatavību ārkārtas situācijām;

c) sadarbībā ar visām iesaistītajām personām apzina riska mazināšanas pasākumus pēc stresa testu pabeigšanas.

3. Lai noteiktu 2. punkta a) apakšpunktā minēto konkrēto nozari, Komisija sadarbībā ar padomi izmanto visus tās rīcībā esošos instrumentus, tostarp kartēšanas pasākumus.

4. Komisija stresa testus Savienības līmenī veic regulāri, vismaz reizi divos gados. Šajā sakarā Komisija aicina visu dalībvalstu centrālo koordinācijas biroju darbiniekus piedalīties simulācijās. Komisija var arī uzaicināt brīvprātīgi piedalīties citus attiecīgos dalībniekus, kas iesaistīti iekšējā tirgus ārkārtas situāciju novēršanā, sagatavotībā tām un reaģēšanā uz tām.

5. Pēc divu vai vairāku dalībvalstu lūguma Komisija var veikt stresa testus konkrētos ģeogrāfiskos apgabalos vai pierobežas reģionos attiecīgajās dalībvalstīs.

6. Komisija saskaņā ar šo pantu veikto stresa testu rezultātus paziņo padomei un par to attiecīgi publicē ziņojumu.

13. pants

Ad hoc agrīnie brīdinājumi

1. Dalībvalsts centrālais koordinācijas birojs bez nepamatotas kavēšanās paziņo Komisijai un pārējo dalībvalstu centrālajiem koordinācijas birojiem par visiem būtiskiem incidentiem.

2. Centrālie koordinācijas biroji un visas dalībvalstu attiecīgās kompetentās iestādes saskaņā ar Savienības tiesību aktiem un valsts tiesību aktiem, kuri atbilst Savienības tiesību aktiem, pieņem visus pasākumus, kas nepieciešami, lai apstrādātu 1. punktā minēto informāciju veidā, kas nodrošina tās konfidencialitāti un aizsargā Savienības vai dalībvalstu drošību un sabiedrisko kārtību, kā arī attiecīgo ekonomikas operatoru drošību un komercintereses.

3. Lai noteiktu, vai par incidentiem būtu jābrīdina, kā minēts 1. punktā, dalībvalsts centrālais koordinācijas birojs ņem vērā:

a) incidenta skarto ekonomikas operatoru tirgus stāvokli un skaitu;

b) incidenta ilgumu vai paredzamo ilgumu;

c) ģeogrāfisko apgabalu un iekšējā tirgus daļu, ko skāris incidents, un tā pārrobežu ietekmi, kā arī tā ietekmi uz īpaši neaizsargātiem vai apdraudētiem ģeogrāfiskajiem apgabaliem, piemēram, tālākajiem reģioniem; un

d) attiecīgo incidentu ietekmi uz precēm, ko nevar dažādot vai aizstāt.

III SADAĻA

IEKŠĒJĀ TIRGUS MODRĪBA

I NODAĻA

Iekšējā tirgus modrības režīms

14. pants

Aktivizēšanas kritēriji

1. Ja Komisija, ņemot vērā padomes sniegto atzinumu, uzskata, ka ir izpildīti 3. panta 2. punktā minētie nosacījumi, tā ierosina Padomei aktivizēt iekšējā tirgus modrības režīmu. Padome iekšējā tirgus modrības režīmu var aktivizēt ar Padomes īstenošanas aktu. Aktivizēšanas ilgumu nosaka īstenošanas aktā, un tas nepārsniedz sešus mēnešus. Šādā īstenošanas aktā iekļauj:

a) novērtējumu par krīzes iespējamo ietekmi uz preču un pakalpojumu brīvu apriti un personu, tostarp darba ņēmēju, brīvu pārvietošanos iekšējā tirgū, un par ietekmi uz iekšējā tirgus piegādes ķēdēm;

b) attiecīgo kritiski svarīgo preču un pakalpojumu sarakstu; un

c) veicamos modrības pasākumus, tostarp pamatojumu, kāpēc šādi pasākumi ir nepieciešami un samērīgi.

2. Novērtējot, vai iz izpildīti 3. panta 2. punktā noteiktie nosacījumi, lai noteiktu vajadzību aktivizēt iekšējā tirgus modrības režīmu, Komisija un Padome ņem vērā vismaz šādus kritērijus:

a) paredzamais laiks līdz tam, kad apdraudējums, ka var rasties krīze, pāraug iekšējā tirgus ārkārtas situācijā;

b) potenciāli krīzes ietekmēto ekonomikas operatoru skaits vai tirgus stāvoklis;

c) cik lielā mērā ir sagaidāms, ka krīze ietekmēs kritiski svarīgas preces un pakalpojumus; un

d) sagaidāmais krīzes ietekmētais ģeogrāfiskais apgabals, jo īpaši ietekme uz pierobežas reģioniem un tālākajiem reģioniem.

15. pants

Pagarināšana un deaktivizēšana

1. Ja Komisija uzskata, ka joprojām ir spēkā iemesli, kuru dēļ saskaņā ar 14. panta 1. punktu aktivizēts iekšējā tirgus modrības režīms, kā arī ņemot vērā padomes sniegto atzinumu, tā ierosina Padomei pagarināt iekšējā tirgus modrības režīmu. Ja notiek steidzamas un ārkārtējas apstākļu izmaiņas, Komisija pieliek visas pūles, lai to izdarītu ne vēlāk kā 30 dienas pirms tā laikposma beigām, uz kuru iekšējā tirgus modrības režīms ir aktivizēts. Pamatojoties uz minēto priekšlikumu, Padome ar Padomes īstenošanas aktu var pagarināt iekšējā tirgus modrības režīmu katru reizi ne vairāk kā par sešiem mēnešiem.

2. Ja Komisija, ņemot vērā padomes atzinumu, secina, ka attiecībā uz dažiem vai visiem modrības pasākumiem vai dažām vai visām kritiski svarīgām precēm un pakalpojumiem 3. panta 2. punktā minētie nosacījumi vairs nav izpildīti, tā ierosina Padomei iekšējā tirgus modrības režīmu deaktivizēt. Pamatojoties uz minēto ierosinājumu, Padome ar Padomes īstenošanas aktu iekšējā tirgus modrības režīmu var deaktivizēt.

II NODAĻA

Modrības pasākumi

16. pants

Uzraudzība

1. Kad iekšējā tirgus modrības režīms ir aktivizēts saskaņā ar 14. pantu, dalībvalstu kompetentās iestādes uzrauga kritiski svarīgu preču un pakalpojumu piegādes ķēdes un minēto preču ražošanā un pakalpojumu sniegšanā iesaistīto personu, tostarp darba ņēmēju, brīvu pārvietošanos.

2. Komisija nodrošina standartizētus un drošus elektroniskus līdzekļus 1. punktā minētajā uzraudzībā iegūtās informācijas vākšanai un apstrādei apkopotā veidā. Neskarot valstu tiesību aktus, kas, ievērojot Savienības tiesību aktus, paredz, ka šādai informācijai, tostarp komercnoslēpumiem, jābūt konfidenciālai, nodrošina konfidencialitāti attiecībā uz sensitīvu komercinformāciju un informāciju, kas saistīta ar drošību un sabiedrisko kārtību Savienībā vai dalībvalstīs.

3. Dalībvalstis pēc iespējas veido, atjaunina un uztur sarakstu, kurā uzskaita būtiskos ekonomikas operatorus, kas iedibināti attiecīgās valsts teritorijā un darbojas to kritiski svarīgo preču un pakalpojumu piegādes ķēdēs. Minētā saraksta saturs vienmēr ir konfidenciāls.

4. Pamatojoties uz sarakstu, kas sagatavots, ievērojot 3. punktu, dalībvalstu kompetentās iestādes, ja vien informāciju nav iespējams iegūt no citiem avotiem, nosūta pieprasījumus brīvprātīgi sniegt informāciju visbūtiskākajiem ekonomikas operatoriem kritiski svarīgo preču un pakalpojumu piegādes ķēdēs, kuri darbojas to attiecīgajā valsts teritorijā. Šādos pieprasījumos konkrēti norāda, kādu informāciju par faktoriem, kuri ietekmē identificēto kritiski svarīgo preču un pakalpojumu pieejamību, tiek prasīts sniegt. Ekonomikas operators, pie kura vēršas, sniedz pieprasīto informāciju brīvprātīgi saskaņā ar Savienības konkurences noteikumiem, kas reglamentē informācijas apmaiņu. Dalībvalstu kompetentās iestādes ar attiecīgā centrālā koordinācijas biroja starpniecību bez kavēšanās pārsūta attiecīgos konstatējumus Komisijai un padomei.

5. Dalībvalstu kompetentās iestādes pienācīgi ņem vērā administratīvo slodzi, ko informācijas pieprasījumi var radīt ekonomikas operatoriem, sevišķi MVU, un nodrošina, lai šāda administratīvā slodze būtu minimāla un netiktu izpausta konfidenciāla informācija.

6. Pamatojoties uz informāciju, kas savākta, veicot saskaņā ar 1. punktu paredzētās uzraudzības darbības, Komisija iesniedz padomei ziņojumu par apkopotajiem konstatējumiem.

7. Komisija var lūgt padomi apspriest apkopotos konstatējumus un attīstības perspektīvas, pamatojoties uz informāciju, ko dalībvalstis ieguvušas saskaņā ar 1. un 4. punktu attiecībā uz kritiski svarīgu preču un pakalpojumu piegādes ķēžu uzraudzību, un šādā gadījumā nodrošina konfidencialitāti un ievēro attiecīgās informācijas komerciālo sensitivitāti.

8. Komisija ar attiecīgo informāciju, kas iegūta, izmantojot citus uzraudzības līdzekļus vai sistēmas, var dalīties arī ar dalībvalstīm.

IV SADAĻA

IEKŠĒJĀ TIRGUS ĀRKĀRTAS SITUĀCIJA

I NODAĻA

Iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīms

17. pants

Aktivizēšanas kritēriji

1. Novērtējot, vai ir izpildīti 3. panta 3. punktā minētie nosacījumi, lai noteiktu vajadzību aktivizēt iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīmu, Komisija un Padome, pamatojoties uz konkrētiem un ticamiem pierādījumiem, novērtē, vai krīze rada vienu vai vairākus preču vai pakalpojumu brīvas aprites un personu brīvas pārvietošanās šķēršļus, ietekmējot vismaz vienu būtisko sabiedrības funkciju vai saimnieciskās darbības nozari iekšējā tirgū.

Ja krīzes rezultātā tiek traucēta piegādes ķēžu darbība, papildus pirmajā daļā noteiktajiem kritērijiem Komisija un Padome novērtē, vai preces vai pakalpojumus var dažādot vai aizstāt, vai attiecīgos darba ņēmējus var aizstāt.

2. Piemērojot 1. punktu, Komisija un Padome jo īpaši ņem vērā šādus rādītājus:

a) to būtisko incidentu skaits, par kuriem paziņots, ievērojot 13. panta 1. punktu;

b) tas, ka krīzes dēļ ir aktivizēts kāds no turpmāk minētajiem pasākumiem:

   i) attiecīgs Padomes mehānisms reaģēšanai uz krīzi, tostarp *IPCR*;

   ii) *UCPM*; vai

   iii) jebkurš mehānisms, kas izveidots saskaņā ar ES veselības drošības satvaru, tostarp ārkārtas regulējums, kas izveidots ar Regulu (ES) 2022/2372;

c) aplēses par to ekonomikas operatoru vai lietotāju skaitu vai tirgus stāvokli un tirgus pieprasījumu, kā arī aplēses par to lietotāju skaitu, kuri attiecīgo preču apritē vai pakalpojumu sniegšanā paļaujas uz traucēto iekšējā tirgus nozari vai nozarēm;

d) aplēses par krīzes skarto preču un pakalpojumu veidiem vai personu, tostarp darba ņēmēju, skaitu;

e) krīzes ietekme vai iespējamā ietekme apmēra un ilguma ziņā uz izšķiroši svarīgām sabiedrības funkcijām un saimnieciskām darbībām, vidi un sabiedrības drošību;

f) tas, ka krīzes ietekmētie ekonomikas operatori nav spējuši saprātīgā termiņā brīvprātīgi nodrošināt risinājumu konkrētiem krīzes aspektiem;

g) ģeogrāfiskās teritorijas, arī pierobežas un tālākie reģioni, kas ir un var tikt ietekmēti krīzē, tostarp pārrobežu ietekme uz to piegādes ķēžu darbību, kuras ir absolūti nepieciešamas izšķiroši svarīgu sabiedrības funkciju vai saimniecisko darbību uzturēšanai iekšējā tirgū;

h) skarto ekonomikas operatoru nozīme pietiekama preču vai pakalpojumu piedāvājuma līmeņa saglabāšanā, ņemot vērā alternatīvu līdzekļu pieejamību attiecīgo preču vai pakalpojumu sniegšanai; un

i) tas, ka nav vai trūkst aizstājēju precēm vai pakalpojumiem.

18. pants

Aktivizēšana

1. Iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīmu aktivizē tikai tad, ja ir izpildīti 17. panta 1. punktā noteiktie kritēriji.

2. Iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīmu var aktivizēt arī tad, ja attiecībā uz tām pašām precēm vai pakalpojumiem iepriekš nav ticis aktivizēts iekšējā tirgus modrības režīms.

Iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīma aktivizēšana attiecībā uz noteiktām precēm un pakalpojumiem neliedz attiecībā uz tām pašām precēm un pakalpojumiem aktivizēt vai turpināt piemērot iekšējā tirgus modrības režīmu vai īstenot 16. pantā noteiktos modrības pasākumus. Ja iepriekš ir ticis aktivizēts iekšējā tirgus modrības režīms, iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīms to var daļēji vai pilnīgi aizstāt.

3. Ja Komisija, ņemot vērā padomes sniegto atzinumu, uzskata, ka iekšējā tirgū ir ārkārtas situācija, tā ierosina Padomei aktivizēt iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīmu un attiecīgā gadījumā pieņem sarakstu ar krīzē būtiskām precēm un pakalpojumiem.

4. Padome, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu, ar Padomes īstenošanas aktu var aktivizēt iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīmu un attiecīgā gadījumā pieņemt krīzē būtisku preču vai krīzē būtisku pakalpojumu, vai abu, sarakstu. Aktivizēšanas ilgumu nosaka īstenošanas aktā, un tas nepārsniedz sešus mēnešus. Krīzē būtisku preču un pakalpojumu sarakstu, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu, var grozīt ar Padomes īstenošanas aktu.

19. pants

Pagarināšana un deaktivizēšana

1. Ja Komisija uzskata, ka joprojām ir spēkā iemesli, kuru dēļ, ievērojot 17. panta 1. punktu, aktivizēts iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīms, kā arī ņemot vērā padomes sniegto atzinumu, tā ierosina Padomei iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīmu pagarināt. Ja notiek steidzamas un ārkārtējas apstākļu izmaiņas, Komisija pieliek visas pūles, lai to izdarītu ne vēlāk kā 30 dienas pirms tā laikposma beigām, uz kuru iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīms ir aktivizēts. Pamatojoties uz minēto priekšlikumu, Padome ar Padomes īstenošanas aktu var pagarināt iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīmu katru reizi ne vairāk kā par sešiem mēnešiem.

2. Ja padomei ir konkrēti un ticami pierādījumi, ka iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīms būtu jāatceļ, tā var sagatavot attiecīgu atzinumu un nosūtīt to Komisijai. Ja Komisija, ņemot vērā padomes sniegto atzinumu, uzskata, ka iekšējā tirgū ārkārtas situācija vairs nepastāv, tā ierosina Padomei iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīmu nekavējoties deaktivizēt.

3. Pasākumus, kas veikti saskaņā ar 27. līdz 35. pantu, beidz piemērot pēc iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīma deaktivizācijas.

II NODAĻA

Brīva kustība iekšējā tirgus ārkārtas situācijas laikā

I iedaļa

Brīvas kustības atvieglošanas pasākumi

20. pants

Brīvas kustības ierobežojumi iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīma laikā

1. Neskarot 21. pantu, dalībvalstis, pieņemot un piemērojot valsts pasākumus, kad tās reaģē uz iekšējā tirgus ārkārtas situāciju, nodrošina, ka šādi pasākumi atbilst Savienības tiesību aktiem, tostarp attiecībā uz nediskrimināciju, pamatotību un samērīgumu.

2. Dalībvalstis jo īpaši nodrošina, ka 1. punktā minētie pasākumi tiek atcelti, tiklīdz tie vairs nav pamatoti vai samērīgi.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka prasības, kas izvirzītas pilsoņiem vai ekonomikas operatoriem, nerada nepamatotu un nevajadzīgu administratīvo slogu.

4. Dalībvalstis nodrošina, ka pirms pasākumu stāšanās spēkā visi skartie iedzīvotāji un ieinteresētās personas tiek skaidri un nepārprotami informēti par tādiem pasākumiem, kas ierobežo preču un pakalpojumu brīvu apriti un personu, tostarp darba ņēmēju un pakalpojumu sniedzēju, brīvu pārvietošanos. Dalībvalstis nodrošina pastāvīgu dialogu ar ieinteresētajām personām, arī saziņu ar sociālajiem partneriem un starptautiskajiem partneriem.

21. pants

Aizliegtie ierobežojumi brīvas kustības tiesībām iekšējā tirgus ārkārtas situācijas laikā

Iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīma laikā un reaģējot uz iekšējā tirgus ārkārtas situāciju, dalībvalstis atturas ieviest turpmāk minētos pasākumus:

a) pasākumi, kas nav ierobežoti laikā;

b) Savienības iekšējā eksporta aizliegumus vai pasākumus ar līdzvērtīgu ietekmi uz krīzē būtiskām precēm vai pakalpojumiem, vai krīzē būtisku preču tranzīta aizliegumus vai pasākumus ar līdzvērtīgu ietekmi;

c) pasākumus, kas ierobežo Savienības iekšējo preču eksportu, vai pasākumus ar līdzvērtīgu ietekmi, vai pasākumus, kas ierobežo pakalpojumu pārrobežu sniegšanu vai saņemšanu, ja minētie ierobežojumi izraisa kādu no turpmāk minētajiem:

   i) traucējumus krīzē būtisku preču un pakalpojumu piegādes ķēdēs; vai

   ii) šādu preču un pakalpojumu trūkumu vai tā palielinājumu iekšējā tirgū;

d) pasākumus, kas rada diskrimināciju starp personām, kurām ir tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, pamatojoties uz valstspiederību vai, uzņēmumu gadījumā, juridiskās adreses, centrālās administrācijas vai galveno darbības vietu;

e) pasākumus, kas personām, kurām ir tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, liedz: tiesības ieceļot savas valstspiederības vai dzīvesvietas dalībvalsts teritorijā; tiesības izceļot no dalībvalsts teritorijas, lai ceļotu uz savu valstspiederības vai dzīvesvietas dalībvalsti; vai tiesības šķērsot dalībvalsti tranzītā, lai sasniegtu savu valstspiederības vai dzīvesvietas dalībvalsti;

f) pasākumus, kas aizliedz darījumu braucienus saistībā ar krīzē būtisku preču pētniecību un izstrādi, ražošanu, laišanu tirgū vai ar to saistītām inspekcijām un uzturēšanu;

g) pasākumus, kas aizliedz ceļot starp dalībvalstīm svarīgu ģimenes iemeslu dēļ, ja šāda ceļošana ir atļauta dalībvalstī, kura ievieš šādu pasākumu;

h) pasākumus, ar kuriem nosaka ceļošanas ierobežojumus pakalpojumu sniedzējiem, uzņēmumu pārstāvjiem un darba ņēmējiem, liedzot viņiem ceļot starp dalībvalstīm, lai piekļūtu viņu darbības vietai vai darba vietai, ja dalībvalstī, kas ievieš šādu pasākumu, šādu ceļošanas ierobežojumu nav;

i) pasākumus, kas nosaka ierobežojumus, kuri novērš:

i) krīzē būtisku pakalpojumu sniedzēju, uzņēmumu pārstāvju un darbinieku, kas iesaistīti krīzē būtisku preču ražošanā vai krīzē būtisku pakalpojumu sniegšanā, vai civilās aizsardzības darbinieku ceļošanu; vai

ii) šā punkta i) apakšpunktā minēto personu aprīkojuma transportēšanu uz viņu darbības vietu.

22. pants

Personu brīvu pārvietošanos atvieglojoši pasākumi

1. Iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīma laikā un nolūkā atvieglot 21. panta f) līdz i) punktā minēto personu brīvu pārvietošanos Komisija ar īstenošanas aktiem var pieņemt administratīvus noteikumus vai nodrošināt dalībvalstīm digitālus rīkus, kas atvieglo personu kategoriju identificēšanu un minētajos noteikumos minēto faktu pārbaudi, kuru veic dalībvalstis sadarbībā ar citām attiecīgajām dalībvalstīm un Komisiju.

2. Iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīma laikā, ja Komisija konstatē, ka dalībvalstis ir ieviesušas veidnes, ar kurām apliecina, ka persona vai ekonomikas operators atbilst valsts ārkārtas pasākumos noteiktajām vispārīgajām prasībām, un ja Komisija uzskata, ka atšķirīgu veidņu izmantošana katrā dalībvalstī ir šķērslis šādu personu vai ekonomikas operatoru brīvai pārvietošanās un to aprīkojuma brīvai apritei, tā ar īstenošanas aktiem var izdot veidnes, ko dalībvalstis varētu brīvprātīgi izmantot.

3. Neskarot attiecīgos Savienības tiesību aktus un piemērojamos valsts tiesību aktus un procedūras, dalībvalstis piešķir prioritāti deklarēšanas, reģistrācijas vai atļauju piešķiršanas procedūrām attiecībā uz krīzē būtisku pakalpojumu sniedzējiem.

4. Komisija identificē tādu personu kategorijas, kuras iesaistītas krīzē būtisku preču un pakalpojumu ražošanā vai piegādē un kurām ir jāatvieglo iespējas brīvi pārvietoties, pēc apspriešanās ar padomi ar īstenošanas aktiem izdodot veidnes, ko dalībvalstis varētu brīvprātīgi izmantot.

5. Šā panta 1., 2. un 4. punktā minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 45. panta 2. punktā. Pienācīgi pamatotu nenovēršamu un steidzamu iemeslu dēļ saistībā ar krīzes ietekmi uz iekšējo tirgu Komisija saskaņā ar 45. panta 3. punktā minēto procedūru pieņem īstenošanas aktus, kas jāpiemēro nekavējoties.

6. Informāciju par atvieglošanas pasākumiem, ko tā pieņēmusi saskaņā ar šo pantu, Komisija dara publiski pieejamu īpaši tam paredzētā tīmekļa vietnē.

II iedaļa

Pārredzamība un administratīvā palīdzība

23. pants

Pārredzamība

1. Ja iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīms ir aktivizēts saskaņā ar 18. panta 4. punktu, dalībvalstis ar Savienības līmeņa koordinācijas biroja starpniecību nekavējoties pēc pieņemšanas nosūta Komisijai un citām dalībvalstīm tekstu par visiem ārkārtas pasākumiem, kas pieņemti, reaģējot uz krīzi. Minēto pienākumu piemēro tikai tad, ja ar minētajiem pasākumiem

tiek ieviesti ierobežojumi personu tiesībām brīvi pārvietoties starp dalībvalstīm un uz tiem jau neattiecas citos Savienības tiesību aktos paredzēts informēšanas vai paziņošanas pienākums. Šādā paziņojumā iekļauj:

a) šādu pasākumu iemeslus, tostarp iemeslus, kas pierāda, ka pasākumi ir pamatoti un samērīgi, kā arī visus pieņemšanu pamatojošos zinātniskos vai citus datus;

b) šādu pasākumu darbības jomu;

c) šādu pasākumu pieņemšanas datumu, piemērošanas datumu un ilgumu.

2. Dalībvalstis ar Savienības līmeņa koordinācijas biroja starpniecību var paziņot Komisijai un citām dalībvalstīm visu 1. punktā minēto pasākumu projektu pirms tā pieņemšanas, kā arī 1. punkta a) līdz c) apakšpunktā minēto informāciju.

3. Šā panta 2. punktā minētais paziņojums neliedz dalībvalstīm pieņemt attiecīgos pasākumus.

4. Dalībvalstis pēc iespējas drīzāk sniedz sabiedrībai un vienlaikus arī Komisijai skaidru, visaptverošu un laicīgu informāciju, izskaidrojot 1. punktā minētos pasākumus.

5. Komisija koordinē informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm un, pamatojoties uz informāciju, kas saņemta saskaņā ar šo pantu, īpašā tīmekļa vietnē, kura pieejama visās Savienības oficiālajās iestāžu valodās, publicē attiecīgu informāciju par jebkādiem brīvas pārvietošanās tiesību izmantošanas ierobežojumiem, tostarp informāciju par attiecīgo valsts pasākumu darbības jomu un ilgumu, un, ja iespējams, reāllaika informāciju. Minētajā īpašajā tīmekļa vietnē var iekļaut interaktīvu karti ar attiecīgu reāllaika informāciju par minētajiem pasākumiem.

6. Komisija informāciju, kas saņemta saskaņā ar 1., 2. un 4. punktu, dara pieejamu padomei.

7. Šā panta 1., 2. un 4. punktā minēto informāciju nosūta, izmantojot Komisijas nodrošinātu drošu rīku.

24. pants

Vienotie kontaktpunkti dalībvalstīs

1. Katrā dalībvalstī darbojas valsts vienotais kontaktpunkts, kas pilsoņiem, patērētājiem, ekonomikas operatoriem un darba ņēmējiem un viņu pārstāvjiem palīdz:

a) pieprasīt un iegūt informāciju par valstu noteiktajiem preču un pakalpojumu brīvas aprites un personu un darba ņēmēju brīvas pārvietošanās ierobežojumiem, kas ieviesti iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīma laikā;

b) veikt valsts līmeņa krīzes procedūras un formalitātes, kas ir ieviestas saistībā ar aktivizēto iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīmu.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka pilsoņi, patērētāji, ekonomikas operatori un darba ņēmēji un to pārstāvji pēc pieprasījuma un ar attiecīgā vienotā kontaktpunkta starpniecību var saņemt informāciju no kompetentajām iestādēm par to, kā parasti tiek interpretēti un piemēroti attiecīgie valsts pasākumi reaģēšanai uz krīzi. Vajadzības gadījumā šādā informācijā iekļauj detalizētus norādījumus. Minēto informāciju sniedz skaidrā, saprotamā un uztveramā valodā. Tā ir viegli pieejama attālināti un elektroniski, un to pastāvīgi atjaunina.

3. Dalībvalstis 1. punktā minēto informāciju dara pieejamu arī vienā no Savienības oficiālajām iestāžu valodām, ko plaši saprot pēc iespējas lielāks pārrobežu lietotāju skaits, un dara visu iespējamo, lai šādu informāciju sniegtu citās Savienības oficiālajās iestāžu valodās, īpašu uzmanību pievēršot pierobežas reģionu situācijai un vajadzībām.

25. pants

Savienības līmeņa vienotais kontaktpunkts

1. Komisija izveido un vada Savienības līmeņa vienoto kontaktpunktu.

2. Savienības līmeņa vienotais kontaktpunkts:

a) pilsoņiem, patērētājiem, ekonomikas operatoriem, darba ņēmējiem un viņu pārstāvjiem palīdz pieprasīt un iegūt informāciju par Savienības līmeņa pasākumiem, kas paredzēti reaģēšanai uz krīzi un kas attiecas uz vai ietekmē preču un pakalpojumu brīvu apriti un personu, tostarp darba ņēmēju, brīvu pārvietošanos iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīma laikā;

b) pilsoņiem, patērētājiem, ekonomikas operatoriem, darba ņēmējiem un viņu pārstāvjiem palīdz krīzes procedūru un formalitāšu izpildē, kas ir ieviestas Savienības līmenī līdz ar aktivizēto iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīmu;

c) sagatavo un publicē sarakstu ar visiem valstu krīzes pasākumiem un valstu kontaktpunktiem.

3. Savienības līmeņa vienotajam kontaktpunktam piešķir pietiekamus cilvēkresursus un finanšu resursus.

III NODAĻA

Iekšējā tirgus pasākumi reaģēšanai uz ārkārtas situācijām

I iedaļa

Informācijas pieprasījumi, Savienības produktu tiesību aktos paredzētās ārkārtas procedūras un prioritāri pieprasījumi

26. pants

Divlīmeņu aktivizēšanas prasība

1. Pasākumus saskaņā ar šo iedaļu Komisija pieņem tikai tad, ja ir aktivizēts iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīms un Padome ir izveidojusi sarakstu, ievērojot 18. panta 4. punktu.

2. Īstenošanas aktā, ar ko ievieš šajā iedaļā paredzētu pasākumu, skaidri un konkrēti identificē krīzē būtiskās preces vai pakalpojumus, uz kuriem attiecas šāds pasākums. Minēto pasākumu piemēro tikai iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīma laikā.

27. pants

Informācijas pieprasījumi ekonomikas operatoriem

1. Komisija var aicināt būtiskos ekonomikas operatorus krīzē būtisku preču vai pakalpojumu piegādes ķēdēs noteiktā termiņā brīvprātīgi sniegt konkrētu informāciju šādos apstākļos:

a) pastāv būtisks krīzē būtisku preču vai pakalpojumu trūkums vai nenovēršami tā draudi;

b) pieprasītā informācija ir absolūti nepieciešama, lai novērtētu, vai kāds no 28. pantā vai 34. līdz 39. pantā noteiktajiem pasākumiem spēj samazināt šādu trūkumu vai tā tiešus draudus;

c) informācija, kas no dalībvalstīm iegūta ar padomes starpniecību vai citā veidā gatavošanās iespējamām ārkārtas situācijām posmā vai iekšējā tirgus modrības režīmā, nav pietiekama; un

d) Komisija nevar iegūt šādu informāciju no citiem avotiem.

Komisija pēc apspriešanās ar padomi novērtē, vai pastāv pirmajā daļā minētie nosacījumi.

2. Komisija ar īstenošanas aktu var pieprasīt informāciju, ja:

a) saskaņā ar 1. punktu noteiktajā termiņā Komisijai brīvprātīgi nav sniegta nekāda informācija; vai

b) informācija, ko Komisija saņēmusi un kas sniegta brīvprātīgi saskaņā ar 1. punktu vai ko snieguši citi avoti, kuri pieejami gatavošanās iespējamām ārkārtas situācijām posmā vai iekšējā tirgus modrības režīmā, joprojām nav pietiekama, lai novērtētu, vai 28. pantā vai 34. līdz 39. pantā noteikto pasākumu ieviešana samazinātu krīzē būtisku preču vai pakalpojumu izteiktu trūkumu vai šāda trūkuma nenovēršamus draudus un vai šādi pasākumi būtu jāveic.

3. Pirms 2. punktā minētā īstenošanas akta pieņemšanas un ņemot vērā padomes viedokli, Komisija:

a) novērtē šāda informācijas pieprasījuma nepieciešamību un samērīgumu 1. punkta b) apakšpunktā noteikto mērķu sasniegšanai; un

b) pienācīgi ņem vērā administratīvo slogu, ko šāds pieprasījums varētu radīt attiecīgajiem ekonomikas operatoriem, jo īpaši MVU, un attiecīgi nosaka informācijas iesniegšanas termiņu.

4. Šā panta 1. un 2. punktā minētos informācijas pieprasījumus ierobežo ar mērķtiecīgu informāciju par:

a) ražošanas jaudām un iespējamiem krīzē būtisku preču krājumiem Savienībā vai valstīs ārpus Savienības esošajās ražotnēs, kuru darbību būtiskais ekonomikas operators nodrošina, ar kurām slēdz līgumus vai no kurām iepērk piegādes, vienlaikus nekādi neizpaužot komercnoslēpumus;

b) ja iespējams, krīzē būtisku preču gaidāmās izlaides grafiku ražotnēs, kuras atrodas Savienībā un valstīs ārpus Savienības, un kuru darbību būtiskais ekonomikas operators nodrošina vai ar kurām slēdz līgumus, turpmākajiem trim mēnešiem pēc informācijas pieprasījuma saņemšanas;

c) jebkādiem būtiskiem traucējumiem vai trūkumu krīzē būtisku preču vai pakalpojumu piegādes ķēdēs.

5. Īstenošanas aktā, ar ko paredz, ka Komisija saskaņā ar 2. punktu ekonomikas operatoriem pieprasa informāciju:

a) norāda krīzē būtiskās preces un pakalpojumus, uz kuriem attiecas informācijas pieprasījums;

b) norāda tos būtiskos ekonomikas operatorus, kuri darbojas krīzē būtisku preču vai pakalpojumu piegādes ķēdēs un uz kuriem attiecas informācijas pieprasījums;

c) norāda pieprasīto informāciju, tostarp vajadzības gadījumā nodrošinot veidni ar jautājumiem, ko varētu adresēt atsevišķiem būtiskajiem ekonomikas operatoriem;

d) pierāda, ka pastāv 1. punkta b) apakšpunktā minētā ārkārtas vajadzība, par kuru tiek pieprasīta informācija, un iekļauj 3. punkta a) apakšpunktā minēto novērtējumu;

e) paskaidro pieprasījuma mērķi, pieprasītās informācijas paredzēto izmantojumu un šādas izmantošanas ilgumu; un

f) norāda laikposmu, kurā ekonomikas operators var lūgt Komisiju pieprasījumu grozīt.

Pirmajā daļā minētajā īstenošanas aktā paredzēto informācijas pieprasījumu izsaka skaidrā, kodolīgā un saprotamā valodā, un tajā ņem vērā komercnoslēpumu aizsardzību un ekonomikas operatora centienus, kas vajadzīgi, lai informāciju darītu pieejamu brīvprātīgi, jo īpaši, ja tas ir MVU.

6. Pēc tam, kad Komisija ar īstenošanas aktu saskaņā ar 2. punktu ir pieprasījusi informāciju no ekonomikas operatoriem, tā adresē atsevišķu lēmumu katram attiecīgajam ekonomikas operatoram no minētajā īstenošanas aktā norādītās kategorijas, pieprasot tiem vai nu sniegt minētajā īstenošanas aktā norādīto informāciju, vai paskaidrot, kāpēc tie

šādu informāciju nevar sniegt. Komisija, ja iespējams, paļaujas uz attiecīgajiem un pieejamajiem būtisko ekonomikas operatoru sarakstiem, ko dalībvalstis sagatavojušas saskaņā ar 16. panta 3. punktu. Komisija, ja tas vajadzīgs, no dalībvalstīm var arī iegūt vajadzīgo informāciju par attiecīgajiem ekonomikas operatoriem.

7. Komisijas lēmumi, kuros ir individuālas informācijas pieprasījumi un kuri ir pieņemti saskaņā ar 6. punktu, ir pienācīgi pamatoti un samērīgi ar pieprasīto datu apjomu, veidu un detalizācijas pakāpi, kā arī piekļuves biežumu šādiem datiem, un ir nepieciešami ārkārtas situācijas pārvaldībai.

Šādos lēmumos ir visi šādi elementi:

a) atsauce uz 2. punktā minēto īstenošanas aktu, kas ir to pamatā;

b) situācijas apraksts par izteiktu ar krīzi saistītu trūkumu vai tūlītēji tā draudi, kas likuši pieņemt lēmumu;

c) aizsardzības pasākumi personas datu aizsardzībai saskaņā ar 42. pantu, aizsardzības pasākumi, lai neizpaustu atbildē iekļautu sensitīvu ekonomikas operatora uzņēmējdarbības informāciju, komercnoslēpumus un aizsargātu intelektuālo īpašumu saskaņā ar 43. pantu;

d) informācija par iespēju apstrīdēt lēmumu Eiropas Savienības Tiesā saskaņā ar attiecīgajiem Savienības tiesību aktiem;

e) saprātīgs termiņš, kas nepārsniedz 20 darba dienas, kurā jāsniedz informācija vai pamatojums atteikumam sniegt šādu informāciju.

Nosakot otrās daļas e) apakšpunktā minēto termiņu, Komisija jo īpaši ņem vērā attiecīgā ekonomikas operatora lielumu darbinieku skaita ziņā un centienus, kas vajadzīgi, lai vāktu un darītu pieejamu informāciju.

Ekonomikas operators līdz brīdim, kad ir palikušas divas dienas līdz termiņa beigām, var pieprasīt vienreizēju termiņa pagarinājumu, ja tas nepieciešams situācijas smaguma dēļ. Komisija uz visiem šādiem pieprasījumiem pagarināt termiņu atbild vienas darba dienas laikā.

8. Ja ekonomikas operatora informācijas pieprasījuma apstrāde var būtiski traucēt tā darbību, attiecīgais ekonomikas operators var atteikties sniegt pieprasīto informāciju un sniedz Komisijai šāda atteikuma iemeslus. Komisija neizpauž šādu atteikumu sniegt pieprasīto informāciju vai šāda atteikuma iemeslus.

9. Komisija nekavējoties nosūta jebkura 1. un 2. punktā minētā informācijas pieprasījuma kopiju tās dalībvalsts attiecīgajai kompetentajai iestādei, kuras teritorijā ekonomikas operators atrodas. Ja attiecīgā kompetentā iestāde to pieprasa, Komisija saskaņā ar Savienības tiesību aktiem tai nosūta no attiecīgā ekonomikas operatora iegūto informāciju.

10. Komisija pēc informācijas saņemšanas saskaņā ar 1. un 2. punktā minēto informācijas pieprasījumu:

a) izmanto informāciju tikai tādā veidā, kas ir saderīgs ar nolūku, kuram informācija ir pieprasīta;

b) ciktāl ir nepieciešama personas datu apstrāde, nodrošina tādu tehnisku un organizatorisku pasākumu īstenošanu, ar kuriem saglabā pieprasītās informācijas, jo īpaši personas datu, konfidencialitāti un integritāti un aizsargā datu subjektu tiesības un brīvības;

c) dzēš informāciju, tiklīdz tā vairs nav vajadzīga norādītajam nolūkam, un bez liekas kavēšanās informē ekonomikas operatoru un attiecīgās dalībvalsts attiecīgo kompetento iestādi par to, ka informācija ir dzēsta, ja vien saskaņā ar valsts tiesību aktiem informācijas arhivēšana nav nepieciešama pārredzamības nolūkā.

11. Katrs attiecīgais ekonomikas operators vai ikviens, kas ir pienācīgi pilnvarots pārstāvēt minēto ekonomikas operatoru, sniedz pieprasīto informāciju individuāli saskaņā ar Savienības konkurences noteikumiem, kas reglamentē informācijas apmaiņu.

12. Šā panta 2. punktā minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 45. panta 2. punktā. Komisija pienācīgi pamatotos ārkārtas gadījumos, kad krīze ir ietekmējusi iekšējo tirgu, saskaņā ar 45. panta 3. punktā minēto procedūru pieņem īstenošanas aktus, kuri ir tūlītēji piemērojami.

13. Informācijas pieprasījumi, kas izdoti saskaņā ar šo pantu, neattiecas uz informāciju, kuras izpaušana būtu pretrunā būtiskām dalībvalstu nacionālās drošības interesēm.

28. pants

Ārkārtas procedūru aktivizācija attiecīgos Savienības produktu tiesību aktos

1. Ja ar Padomes īstenošanas aktu, kas pieņemts saskaņā ar šīs regulas 18. pantu, ir aktivizēts iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīms un pastāv krīzē būtisku preču trūkums, Komisija ar īstenošanas aktiem attiecībā uz krīzē būtiskām precēm var aktivizēt ārkārtas procedūras, kas iekļautas Savienības tiesību aktos, kuri grozīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/2748 ([55]) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2024/2749 ([56]). Minētajos īstenošanas aktos norāda krīzē būtiskās preces un ārkārtas procedūras, uz kurām attiecas aktivizācija, norāda šādas aktivizācijas iemeslus un samērīgumu, kā arī norāda šādas aktivizācijas ilgumu.

2. Ārkārtas procedūru aktivizāciju, kā minēts 1. punktā, piemēro tikai iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīma laikā.

3. Šā panta 1. punktā minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 45. panta 2. punktā. Komisija pienācīgi pamatotos ārkārtas gadījumos, kad krīze ir ietekmējusi iekšējo tirgu, saskaņā ar 45. panta 3. punktā minēto procedūru pieņem īstenošanas aktus, kuri ir tūlītēji piemērojami.

29. pants

Prioritāri pieprasījumi

1. Komisija izņēmuma situācijās pēc apspriešanās ar dalībvalstīm, kurās ekonomikas operatori ir iedibināti, un maksimāli ņemot vērā to viedokli, var adresēt pieprasījumu vienam vai vairākiem Savienībā iedibinātiem ekonomikas operatoriem akceptēt krīzē būtisku preču ražošanu vai piegādi un noteikt to par prioritāti ("prioritāri pieprasījumi"), ja:

a) pastāv izteikts un pastāvīgs krīzē būtisku preču trūkums, uz kurām attiecas pieprasījums; un

b) šādu preču ražošanu vai piegādi nevarētu panākt ar citiem pasākumiem, kas paredzēti šajā regulā, tostarp 35. pantā vai V sadaļā minētajiem pasākumiem.

2. Komisija pierāda, ka tas, kā izvēlēti šajā pantā minētie prioritāru pieprasījumu saņēmēji un labuma guvēji, ir nediskriminējoši un atbilst Savienības konkurences noteikumiem.

3. Komisija šajā pantā minētos prioritāros pieprasījumus balsta uz objektīviem, faktiskiem, izmērāmiem un pamatotiem datiem, kas parāda, ka šāda prioritizēšana ir absolūti nepieciešama, lai nodrošinātu izšķiroši svarīgu sabiedrības funkciju vai saimniecisko darbību uzturēšanu iekšējā tirgū, kā arī ņem vērā ekonomikas operatora likumīgās intereses un izmaksas un pūles, kas vajadzīgas, lai mainītu ražošanas secību piegādes ķēdē. Komisija prioritārajā pieprasījumā skaidri norāda, ka ekonomikas operators var brīvi noraidīt minēto pieprasījumu.

4. Ja ekonomikas operators, kuram adresēts 1. punktā minētais prioritārais pieprasījums, ir skaidri akceptējis minēto pieprasījumu, Komisija pieņem īstenošanas aktu, kurā nosaka:

([55]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/2748 (2024. gada 9. oktobris) par Regulu (ES) Nr. 305/2011, (ES) 2016/424, (ES) 2016/425, (ES) 2016/426, (ES) 2023/988 un (ES) 2023/1230 grozījumiem, kas attiecas uz iekšējā tirgus ārkārtas situācijas izraisītām ārkārtas atbilstības novērtēšanas, atbilstības prezumpcijas, kopēju specifikāciju pieņemšanas un tirgus uzraudzības procedūrām (OV L, 2024/2748, 8.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2748/oj).

([56]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/2749 (2024. gada 9. oktobris) par Direktīvu 2000/14/EK, 2006/42/EK, 2010/35/ES, 2014/29/ES, 2014/30/ES, 2014/33/ES, 2014/34/ES, 2014/35/ES, 2014/53/ES un 2014/68/ES grozījumiem, kas attiecas uz iekšējā tirgus ārkārtas situācijas izraisītām ārkārtas atbilstības novērtēšanas, atbilstības prezumpcijas, kopēju specifikāciju pieņemšanas un tirgus uzraudzības procedūrām (OV L, 2024/2749, 8.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2749/oj).

a) prioritārā pieprasījuma juridisko pamatu, kas ekonomikas operatoram jāievēro;

b) preces, uz kurām prioritārais pieprasījums attiecas, un daudzumu, kādā tās jāpiegādā;

c) termiņus, kādos prioritārais pieprasījums ir jāpabeidz;

d) labuma guvējus no prioritārā pieprasījuma; un

e) atteikšanos no līgumiskās atbildības saskaņā ar 6. punktā paredzētajiem nosacījumiem.

5. Prioritārajā pieprasījumā, ko veic saskaņā ar 4. punktu, precēm nosaka taisnīgu un samērīgu cenu, pienācīgi ņemot vērā ekonomikas operatora alternatīvās izmaksas prioritārā pieprasījuma izpildē salīdzinājumā ar esošajiem izpildes pienākumiem. Minētajam prioritārajam pieprasījumam ir priekšroka salīdzinājumā ar jebkuru tādu iepriekšēju izpildes pienākumu saskaņā ar privāttiesībām vai publiskajām tiesībām, kas saistīts ar precēm, uz kurām attiecas prioritārais pieprasījums.

6. Ekonomikas operators, uz kuru attiecas prioritārais pieprasījums, ievērojot 4. punktu, nav atbildīgs par tādu līgumsaistību pārkāpumu, ko reglamentē dalībvalsts tiesību akti, ar noteikumu, ka:

a) līgumsaistību pārkāpums ir nepieciešams, lai izpildītu pieprasīto prioritizēšanu;

b) ir ievērots 4. punktā minētais īstenošanas akts; un

c) prioritārā pieprasījuma akceptēšanas vienīgais mērķis nav nepamatoti izvairīties no citām iepriekšējām līgumsaistībām.

7. Prioritārajos pieprasījumos neiekļauj preces, kuru ražošana vai piegāde būtu pretrunā būtiskām dalībvalstu nacionālās drošības vai aizsardzības interesēm.

8. Komisija pieņem 4. punktā minēto īstenošanas aktu saskaņā ar piemērojamajiem Savienības tiesību aktiem, ievērojot arī nepieciešamības un proporcionalitātes principu un Savienības saistības saskaņā ar starptautiskajām tiesībām.

9. Šā panta 4. punktā minēto īstenošanas aktu pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 45. panta 2. punktā.

10. Ja ekonomikas operators pēc tam, kad tas ir skaidri akceptējis prioritāro pieprasījumu, tīši vai rupjas nolaidības dēļ minēto pieprasījumu neizpilda, Komisija ar lēmumu attiecīgajam ekonomikas dalībniekam var uzlikt naudas sodu, ja tas tiek uzskatīts par nepieciešamu un samērīgu. Minētais naudas sods nepārsniedz 100 000 EUR. Naudas sodi, ko uzliek MVU, nepārsniedz 25 000 EUR.

30. pants

Naudas sodu uzlikšana ekonomikas operatoriem par skaidri akceptētu prioritāru pieprasījumu neizpildi

1. Nosakot 29. panta 10. punktā minētā naudas soda apmēru, Komisija ņem vērā attiecīgā ekonomikas operatora lielumu un saimnieciskos resursus, kā arī skaidri akceptētā prioritārā pieprasījuma neizpildes veidu, smagumu un ilgumu, pienācīgi ņemot vērā proporcionalitātes un piemērotības principu.

2. Eiropas Savienības Tiesai ir neierobežota jurisdikcija pārskatīt lēmumus, ar kuriem Komisija ir noteikusi naudas sodu saskaņā ar 29. panta 10. punktu. Tā var atcelt, samazināt vai palielināt uzlikto naudas sodu.

31. pants

Naudas sodu uzlikšanas noilgums

1. Uz Komisijas pilnvarām uzlikt naudas sodus saskaņā ar 29. panta 10. punktu attiecas divu gadu noilguma termiņš.

2. Laiku sāk skaitīt no dienas, kurā Komisija uzzina par skaidri akceptētā prioritārā pieprasījuma neizpildi. Tomēr ilgstošas vai atkārtotas neizpildes gadījumā laiku skaita no dienas, kurā neizpilde beidzas.

3. Jebkura darbība, ko veic Komisija vai dalībvalstu kompetentās iestādes, lai nodrošinātu prioritārā pieprasījuma izpildi, noilguma termiņu pārtrauc.

4. Noilguma termiņa pārtraukšana attiecas uz visām pusēm, kuras tiek sauktas pie atbildības par piedalīšanos pieprasījuma neizpildē.

5. Katrs pārtraukums noilguma termiņu atsāk. Tomēr noilguma termiņš beidzas, vēlākais, tajā dienā, kurā paiet laika posms, kas vienāds ar divkāršu noilguma termiņu, kura laikā Komisija nav uzlikusi naudas sodu. Šo termiņu pagarina par laiku, kurā noilgums tiek apturēts sakarā ar to, ka Komisijas lēmums tiek izskatīts Eiropas Savienības Tiesā.

32. pants

Noilguma termiņi attiecībā uz naudas sodu samaksas izpildi

1. Komisijas pilnvarām izpildīt lēmumus, kas pieņemti saskaņā ar 29. panta 10. punktu, piemēro piecu gadu noilguma termiņu.

2. Laiku sāk skaitīt no dienas, kurā lēmums kļūst galīgs.

3. Noilguma termiņu attiecībā uz naudas sodu samaksas izpildi pārtrauc:

a) ar tā lēmuma paziņojumu, ar ko maina sākotnējo naudas soda apmēru vai ar ko noraida pieteikumu to mainīt;

b) ar darbību, ko veic Komisija vai dalībvalsts, rīkojoties pēc Komisijas pieprasījuma, un kas paredzēta, lai nodrošinātu naudas soda samaksu.

4. Katrs pārtraukums noilguma termiņu atsāk.

5. Noilguma termiņu attiecībā uz naudas sodu samaksas izpildi aptur uz laiku, kamēr:

a) ir atvēlēts laiks maksāšanai;

b) maksājuma izpilde ir apturēta, ievērojot Eiropas Savienības Tiesas nolēmumu.

33. pants

Tiesības tikt uzklausītam par naudas soda uzlikšanu

1. Pirms lēmuma pieņemšanas saskaņā ar 29. panta 10. punktu Komisija dod iespēju attiecīgajam ekonomikas operatoram tikt uzklausītam par:

a) Komisijas sākotnējiem konstatējumiem, tostarp visiem jautājumiem, pret kuriem Komisija ir izteikusi iebildumus;

b) pasākumiem, ko Komisija varētu veikt, ņemot vērā sākotnējos konstatējumus saskaņā ar šā punkta a) apakšpunktu.

2. Attiecīgie ekonomikas operatori var iesniegt savus apsvērumus par Komisijas sākotnējiem konstatējumiem, ievērojot 1. punkta a) apakšpunktu, termiņā, ko Komisija nosaka savos sākotnējos konstatējumos un kas nedrīkst būt īsāks par 21 dienu.

3. Komisija savus lēmumus pamato tikai ar iebildumiem, par kuriem attiecīgie ekonomikas operatori ir varējuši iesniegt piezīmes.

4. Jebkurā tiesvedībā pilnībā respektē attiecīgā ekonomikas operatora aizstāvības tiesības. Attiecīgajam ekonomikas operatoram ir tiesības piekļūt Komisijas lietas materiāliem saskaņā ar sarunu procedūras noteikumiem par informācijas izpaušanu, ievērojot ekonomikas operatoru likumīgās intereses aizsargāt savus komercnoslēpumus. Tiesības piekļūt lietas materiāliem neattiecas uz konfidenciālu informāciju un Komisijas vai dalībvalstu iestāžu iekšējiem dokumentiem. Piekļuves tiesības jo īpaši neattiecas uz saraksti starp Komisiju un dalībvalstu iestādēm. Nekas šajā punktā neliedz Komisijai atklāt un izmantot informāciju, kas vajadzīga, lai pierādītu neizpildi.

II iedaļa

Citi pasākumi, kas nodrošina krīzē būtisku preču un pakalpojumu pieejamību

34. pants

Solidaritāte un koordinēta krīzē būtisku preču un pakalpojumu sadale

1. Krīzē būtisku preču vai pakalpojumu trūkuma gadījumā, kas ietekmē vienu vai vairākas dalībvalstis, attiecīgās dalībvalstis par trūkumu var paziņot Komisijai, norādot vajadzīgos daudzumus un jebkādu citu attiecīgu informāciju. Komisija šo informāciju nosūta kompetentajām iestādēm un saskaņoti koordinē dalībvalstu atbildes.

2. Ja Komisija, ievērojot 1. punktu, ir informēta, ka krīzē būtiskas preces vai pakalpojumi kādā no dalībvalstīm ir nepietiekamā daudzumā, lai apmierinātu ar iekšējā tirgus ārkārtas situāciju saistītās vajadzības, tā, pienācīgi ņemot vērā padomes sniegto atzinumu un saskaņā ar šo regulu savākto informāciju, var ieteikt citām dalībvalstīm, ja iespējams, mērķtiecīgi sadalīt minētās preces un pakalpojumus, ņemot vērā nepieciešamību neļaut palielināties traucējumiem iekšējā tirgū, arī ģeogrāfiskajos apgabalos, kurus īpaši skāruši šādi traucējumi, un saskaņā ar nepieciešamības, proporcionalitātes un solidaritātes principu, kā arī noteikt šo preču un pakalpojumu visefektīvāko izmantošanu, lai iekšējā tirgus ārkārtas situāciju izbeigtu.

35. pants

Pasākumi krīzē būtisku preču vai pakalpojumu pieejamības un piegādes nodrošināšanai

1. Ja Komisija, ievērojot 34. panta 1. punktu, ir informēta par risku, ka krīzē būtiskas preces vai pakalpojumi kādā no dalībvalstīm ir nepietiekamā daudzumā, lai apmierinātu ar iekšējā tirgus ārkārtas situāciju saistītās vajadzības, tā var, ņemot vērā padomes atzinumu, ieteikt dalībvalstīm veikt īpašus pasākumus. Minētie pasākumi pēc iespējas ātrāk nodrošina piegādes ķēžu un ražošanas līniju efektīvu reorganizāciju un esošo krājumu izmantošanu, lai palielinātu šādu preču vai pakalpojumu pieejamību un piegādi.

2. Konkrētāk, starp galvenajiem 1. punktā minētajiem pasākumiem var būt šādi:

a) veicināt krīzē būtisku preču ražošanas jaudas paplašināšanu, esošo ražošanas jaudu pārprofilēšanu vai jaunu ražošanas jaudu izveidi;

b) veicināt esošo vai jaunu ar pakalpojumu darbībām saistītu jaudu paplašināšanu vai izveidi;

c) censties paātrināt attiecīgās apstiprināšanas un atļauju piešķiršanas procedūras, tostarp vides atļaujas, attiecībā uz krīzē būtisku preču ražošanu un izplatīšanu vai ietekmi uz to;

d) censties paātrināt krīzē būtisku pakalpojumu atļauju piešķiršanas un reģistrācijas procedūru izpildi;

e) censties paātrināt attiecīgās produktu apstiprināšanas procedūras, lai laistu tirgū krīzē būtiskas preces, uz kurām neattiecas nekādi Savienības tiesību akti, ar ko saskaņo produktu tirdzniecības nosacījumus.

V SADAĻA

PUBLISKAIS IEPIRKUMS

I NODAĻA

Komisijas publiskais iepirkums dalībvalstu uzdevumā vai vārdā iekšējā tirgus modrības režīma vai iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīma laikā

36. pants

Dalībvalstu pieprasījums Komisijai iepirkt preces un pakalpojumus to vārdā vai uzdevumā

1. Divas vai vairākas dalībvalstis var pieprasīt Komisijai izsludināt iepirkumu to dalībvalstu uzdevumā vai vārdā, kuras vēlas, lai Komisija tās pārstāvētu ("iesaistītās dalībvalstis"), nolūkā iegādāties kritiski svarīgas preces un pakalpojumus vai krīzē būtiskas preces un pakalpojumus.

2. Komisija nekavējoties apspriežas ar padomi un novērtē 1. punktā minētā pieprasījuma nepieciešamību un samērīgumu. Ja Komisija plāno neapmierināt minēto pieprasījumu, tā informē attiecīgās dalībvalstis un padomi un norāda atteikuma iemeslus.

3. Ja Komisija piekrīt veikt iepirkumu iesaistīto dalībvalstu uzdevumā vai vārdā, tā:

a) informē visas dalībvalstis un padomi par nodomu veikt iepirkuma procedūru un uzaicina ieinteresētās dalībvalstis piedalīties;

b) izstrādā priekšlikumu nolīgumam, kas jānoslēdz ar iesaistītajām dalībvalstīm, ļaujot Komisijai veikt iepirkumu to uzdevumā vai vārdā.

Nolīgumā, kura pamatā ir pirmās daļas b) apakšpunktā minētais priekšlikums, iekļauj detalizētus iepirkuma nosacījumus, tostarp praktiskus pasākumus, ierosinātos maksimālos daudzumus, kopīgā iepirkuma vai nomas iesaistīto dalībvalstu uzdevumā vai vārdā nosacījumus, tostarp cenas un piegādes termiņus.

4. Ja Komisija saskaņā ar Regulas (ES, Euratom) 2024/2509 ("Finanšu regula") 174. pantu iepirkuma procedūru atceļ, tā nekavējoties par to informē iesaistītās dalībvalstis, lai tās varētu nekavējoties sākt savas iepirkuma procedūras.

37. pants

Komisijas sarunu mandāta noteikšana un īstenošana

1. Ar 36. panta 3. punkta otrajā daļā minēto nolīgumu Komisijai piešķir sarunu mandātu iesaistīto dalībvalstu uzdevumā vai vārdā iepirkt attiecīgās kritiski svarīgās preces un pakalpojumus vai krīzē būtiskas preces un pakalpojumus, noslēdzot jaunus līgumus. Minētajā sarunu mandātā iekļauj piešķiršanas kritērijus.

2. Komisija aicina iesaistītās dalībvalstis izraudzīt pārstāvjus, kas piedalās sarunās par 36. panta 3. punkta b) apakšpunktā minēto nolīgumu, kā arī publiskā iepirkuma procedūras sagatavošanā.

3. Saskaņā ar minēto nolīgumu Komisija, kad tā veic iepirkumu iesaistīto dalībvalstu uzdevumā vai vārdā, ir tiesīga slēgt līgumus ar ekonomikas operatoriem, tostarp atsevišķiem kritiski svarīgu preču un pakalpojumu vai krīzē būtisku preču un pakalpojumu ražotājiem, par šādu preču vai pakalpojumu piegādi.

4. Neskarot Finanšu regulas 174. pantu, Komisija veic iepirkuma procedūras iesaistīto dalībvalstu uzdevumā vai vārdā, tostarp pieņem piešķiršanas lēmumu un noslēdz izrietošos līgumus ar ekonomikas operatoriem.

5. Pildot izrietošos līgumus un veicot iepirkuma procedūras, Komisija nodrošina, ka pret iesaistītajām dalībvalstīm izturas nediskriminējošā veidā.

38. pants

Kārtība, kādā Komisija dalībvalstu uzdevumā vai vārdā veic iepirkumu

1. Šajā regulā paredzēto iepirkumu Komisija veic saskaņā ar noteikumiem, kas Finanšu regulā noteikti attiecībā uz Komisijas iepirkumu.

2. Ja tas ir pienācīgi pamatots ar ārkārtēju steidzamību vai absolūti nepieciešams, lai pielāgotos neparedzētiem apstākļiem, veidojoties ārkārtas situācijai iekšējā tirgū, un ar noteikumu, ka izmaiņas būtiski nemaina līguma priekšmetu, Komisija, vienojoties ar darbuzņēmēju, var:

a) atļaut grozīt parakstīto līgumu, pārsniedzot 50 % un līdz 100 % no līguma sākotnējās vērtības; vai

b) vienkārša vairākuma balsojumā kopīgi vienojoties ar iesaistītajām dalībvalstīm atļaut citām dalībvalstīm pievienoties jau parakstītam līgumam vai parakstīt papildu līgumu ar izraudzīto darbuzņēmēju.

3. Uzskata, ka izmaiņas būtiski maina attiecīgā līguma priekšmetu, ja tās padara līgumu pēc būtības ievērojami atšķirīgu no sākotnēji noslēgtā, proti, ja ir izpildīts viens vai vairāki no šādiem nosacījumiem:

a) ar izmaiņām ievieš vai svītro būtiskus nosacījumus, kuri, ja tie būtu bijuši ietverti sākotnējā iepirkuma procedūrā, būtu ļāvuši piedalīties citiem pretendentiem, kas nav sākotnēji atlasītie pretendenti, vai būtu ļāvuši pieņemt citu piedāvājumu, nevis sākotnēji pieņemto, būtu iepirkuma procedūrā piesaistījuši papildu dalībniekus vai arī nebūtu noveduši pie uzvarējušā pretendenta atlases;

b) izmaiņu dēļ līguma saimnieciskais līdzsvars būtiski mainās par labu līgumslēdzējam tādā veidā, kāds nebija paredzēts sākotnējā līgumā;

c) izmaiņas būtiski paplašina līguma darbības jomu.

II NODAĻA

Kopīgs iepirkums iekšējā tirgus modrības un ārkārtas situācijas režīmā

39. pants

Kopīga iepirkuma procedūra

1. Komisija un viena vai vairākas līgumslēdzējas iestādes vai līgumslēdzēji, kā definēts Direktīvas 2014/25/ES 4. pantā, no iesaistītajām dalībvalstīm var veikt kopīgu iepirkuma procedūru saskaņā ar Finanšu regulas 168. panta 2. punktā izklāstītajiem noteikumiem, lai nodrošinātu kritiski svarīgas preces un pakalpojumus vai krīzē būtiskas preces un pakalpojumus. Dalībvalstis var pilnībā iegādāties, nomāt vai ņemt izpirkumnomā kopīgi sagādātās spējas.

2. Kopīgā iepirkuma procedūrā var piedalīties visas dalībvalstis, EBTA valstis un Savienības kandidātvalstis, kā arī Andoras Firstiste, Monako Firstiste, Sanmarīno Republika un Vatikāna Pilsētvalsts. Piemērojot šo pantu un 41. pantu, minētās valstis uzskata par iesaistītajām dalībvalstīm, ja tās nolemj piedalīties kopīgajā iepirkumā.

3. Pirms kopīgā iepirkuma procedūras tiek noslēgts kopīgs iepirkuma nolīgums starp Komisiju un iesaistītajām dalībvalstīm, lai noteiktu praktisko kārtību, kas reglamentē iepirkumu, un piešķiršanas kritērijus saskaņā ar attiecīgajiem Savienības tiesību aktiem.

4. Komisija informē Eiropas Parlamentu par kopīgā iepirkuma procedūrām, kas veiktas saskaņā ar šo pantu, un pēc pieprasījuma piešķir piekļuvi līgumiem, kuri noslēgti attiecīgo procedūru rezultātā, ar noteikumu, ka pienācīgi tiek aizsargāta sensitīva komercinformācija, tostarp komercnoslēpumi, komercattiecības un Savienības intereses.

III NODAĻA

Dalībvalstu iepirkumi iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīmā

40. pants

Apspriešanās un koordinācija attiecībā uz atsevišķiem dalībvalstu iepirkumiem

Kad saskaņā ar 18. pantu ir aktivizēts iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīms, dalībvalstis dara visu iespējamo, lai informētu cita citu un Komisiju par notiekošajām krīzē būtisku preču un pakalpojumu iepirkuma procedūrām.

Pirms jebkādu jaunu iepirkuma procedūru sākšanas saskaņā ar Direktīvām 2014/24/ES un 2014/25/ES dalībvalstis:

a) informē cita citu par jebkuras līgumslēdzējas iestādes vai līgumslēdzēja nodomu sākt krīzē būtisku preču un pakalpojumu iepirkuma procedūras;

b) apspriežas ar pārējām dalībvalstīm un Komisiju par vispiemērotāko iepirkuma veidu; un

c) iekšējā tirgus ārkārtas situācijas laikā dalībvalstu solidaritātes garā koordinē savas iepirkuma procedūras.

41. pants

Ekskluzivitātes klauzula

1. Iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīma laikā nolīgumā, kas reglamentē Komisijas iepirkumu vienas vai vairāku iesaistīto dalībvalstu uzdevumā vai vārdā, vai Komisijas un vienas vai vairāku iesaistīto dalībvalstu kopīgo iepirkumu, attiecīgā gadījumā paredz ekskluzivitātes klauzulu, saskaņā ar kuru iesaistītās dalībvalstis apņemas attiecīgās krīzē būtiskās preces vai pakalpojumus neiegādāties, izmantojot citus kanālus, un nerīkot paralēlas sarunas.

Ja tiek iekļauta ekskluzivitātes klauzula, tajā ar Komisijas piekrišanu un pēc apspriešanās ar visām pārējām iesaistītajām dalībvalstīm paredz, ka iesaistītajām dalībvalstīm ir atļauts sākt pašām savu iepirkuma procedūru, lai iegādātos tādu krīzē būtisku preču vai krīzē būtisku pakalpojumu papildu daudzumus, uz kuriem attiecas notiekošais kopīgais iepirkums vai iepirkums, ko Komisija veic dalībvalstu uzdevumā vai vārdā, tādā veidā, kas neapdraud notiekošo iepirkumu. Šāda nolīguma pieprasījumu adresē Komisijai, kas to nosūta pārējām iesaistītajām dalībvalstīm izskatīšanai.

2. Ekskluzivitātes klauzulu piemēro visiem jauniem līgumiem, tostarp konkrētiem līgumiem pamatlīgumos, kurus iesaistīto dalībvalstu līgumslēdzējas iestādes vai līgumslēdzēji apsvērtu noslēgt iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīma aktivizēšanas laikā.

VI SADAĻA

DATU AIZSARDZĪBA, KONFIDENCIALITĀTE, DROŠĪBAS NOTEIKUMI UN DIGITĀLIE Rīki

42. pants

Personas datu aizsardzība

1. Šī regula neskar dalībvalstu pienākumus attiecībā uz personas datu apstrādi saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679 un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2002/58/EK par privāto dzīvi un elektronisko komunikāciju ([57]) vai Komisijas un

([57]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/58/EK (2002. gada 12. jūlijs) par personas datu apstrādi un privātās dzīves aizsardzību elektronisko komunikāciju nozarē (direktīva par privāto dzīvi un elektronisko komunikāciju) (OV L 201, 31.7.2002., 37. lpp.).

attiecīgā gadījumā citu Savienības iestāžu, struktūru, biroju un aģentūru pienākumus attiecībā uz personas datu apstrādi saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1725, kad tās pilda savus pienākumus.

2. Personas datus neapstrādā vai nepaziņo, izņemot gadījumus, kad tas ir absolūti nepieciešams šīs regulas mērķiem. Šādos gadījumos piemēro attiecīgi Regulu (ES) 2016/679 un (ES) 2018/1725 nosacījumus.

3. Ja personas datu apstrāde nav absolūti nepieciešama ar šo regulu izveidoto mehānismu piemērošanai, personas datus padara anonīmus tā, lai datu subjekts nebūtu identificējams.

43. pants

Konfidencialitāte un drošības noteikumi par saņemtās informācijas aizsardzību

1. Informāciju, kas saņemta šīs regulas piemērošanas rezultātā, izmanto tikai tam nolūkam, kādam tā pieprasīta.

2. Dalībvalstis un Komisija nodrošina komercnoslēpumu, kā arī citas tādas sensitīvas un konfidenciālas informācijas aizsardzību, kas iegūta un sagatavota, piemērojot šo regulu, tostarp saistībā ar ieteikumiem un veicamajiem pasākumiem saskaņā ar Savienības un valstu tiesību aktiem.

3. Komisija neizpauž nekādu informāciju, ko tā ir saņēmusi saskaņā ar šo regulu tādā veidā, kas var ļaut identificēt atsevišķu ekonomikas operatoru, ja informācijas izpaušana radītu iespējamu komerciālu vai reputācijas kaitējumu ekonomikas operatoram vai izpaustu komercnoslēpumus.

4. Padomei ir saistoši Komisijas drošības noteikumi par Eiropas Savienības klasificētas informācijas un sensitīvas neklasificētas informācijas aizsardzību.

5. Dalībvalstis un Komisija nodrošina, ka klasificētai informācijai, ko sniedz vai ar ko apmainās saskaņā ar šo regulu, netiek pazemināta vai noņemta slepenība bez minētās informācijas sniedzēja iepriekšējas rakstveida piekrišanas.

44. pants

Digitālie rīki

1. Ja nav atbilstošu rīku vai IT infrastruktūras, Komisija un dalībvalstis līdz 2026. gada 29. maijam izveido, uztur un regulāri atjaunina sadarbspējīgus digitālos rīkus vai IT infrastruktūras, kas palīdz sasniegt šīs regulas mērķus. Šādus rīkus vai infrastruktūras izstrādā, kad iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīms vēl nav aktivizēts, lai laikus sagatavotos un efektīvi reaģētu uz nākotnē iespējamām ārkārtas situācijām. Tie cita starpā ietver standartizētus, drošus un efektīvus digitālos rīkus drošai informācijas vākšanai un apmaiņai, kā arī īpašu vienotu digitālo portālu vai tīmekļa vietni, kurā pilsoņi un uzņēmumi var atrast un iesniegt deklarācijas, reģistrācijas vai atļaujas veidlapas.

2. Komisija ar īstenošanas aktiem nosaka šādu instrumentu vai infrastruktūru tehniskos aspektus un, ja iespējams, tam izmanto jau esošus IT rīkus vai portālus. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 45. panta 2. punktā.

VII SADAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

45. pants

Komiteja

1. Komisijai palīdz Iekšējā tirgus ārkārtas situācijas un noturības komiteja. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.

2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.

3. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 8. pantu saistībā ar tās 5. pantu.

46. pants

Ziņošana, pārskatīšana un izvērtēšana

1. Komisija līdz 2029. gada 29. novembrim un pēc tam reizi piecos gados izvērtē šīs regulas darbību un efektivitāti un iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par tās darbību un efektivitāti.

2. Turklāt četru mēnešu laikā pēc attiecīgi iekšējā tirgus modrības vai ārkārtas situācijas režīma deaktivizācijas Komisija izvērtē pasākumus, kas saskaņā ar šo regulu ir īstenoti saistībā ar krīzi, kuras rezultātā minētais režīms tika aktivizēts, un iesniedz ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei par pasākumiem, kas īstenoti saskaņā ar šo regulu, jo īpaši par minēto pasākumu efektivitāti.

3. Attiecīgā gadījumā 1. un 2. punktā minētajiem ziņojumiem pievieno attiecīgus leģislatīvo aktu priekšlikumus.

4. Šā panta 1. un 2. punktā minētajos ziņojumos jo īpaši iekļauj izvērtējumu par:

a) šīs regulas ieguldījumu raitā un efektīvā iekšējā tirgus darbībā, jo īpaši attiecībā uz preču un pakalpojumu brīvu apriti un personu brīvu pārvietošanos, un izvairīšanos no atšķirīgiem valstu pasākumiem, kas varētu radīt pārrobežu ierobežojumus;

b) saskaņā ar šo regulu īstenotiem pasākumiem, tostarp nediskriminācijas un proporcionalitātes principa novērtējumu, jo īpaši:

   i) to pasākumu ietekmi, kas īstenoti gatavošanās iespējamām ārkārtas situācijām posmā, jo īpaši pasākumu attiecībā uz stresa testiem, apmācību un krīzes protokoliem, digitālajiem rīkiem, noturību un preču pieejamību;

   ii) iekšējā tirgus modrības režīma laikā īstenoto pasākumu ietekmi;

   iii) ārkārtas situācijas režīma laikā īstenoto pasākumu ietekmi un jo īpaši uz Hartā noteiktajām pamattiesībām, proti, attiecībā uz uzņēmējdarbības brīvību, brīvību meklēt darbu un strādāt, kā arī tiesībām uz kolektīvām sarunām un rīcību, tostarp tiesībām streikot;

c) padomes darbu, tostarp tās darbu saistībā ar darbu, ko veic citas attiecīgas ar krīzi saistītas struktūras Savienības līmenī, jo īpaši *IPCR*, Veselības ārkārtas situāciju gatavības un reaģēšanas iestāde un *UCPM*;

d) attiecīgā gadījumā – iekšējā tirgus modrības vai ārkārtas situācijas režīma aktivizēšanas kritēriju piemērotību.

5. Šā panta 1. un 2. punkta piemērošanas vajadzībām dalībvalstu kompetentās iestādes un padome sniedz informāciju Komisijai, ja Komisija to pieprasa.

Vajadzības gadījumā Komisija var arī pieprasīt un iegūt jebkādu svarīgu specializētu vai zinātnisku informāciju no attiecīgām Savienības struktūrām, birojiem un aģentūrām.

47. pants

Grozījumi Regulā (EK) Nr. 2679/98

Regulu (EK) Nr. 2679/98 groza šādi:

1) regulas 2. pantu aizstāj ar šādu:

"*2. pants*

Šī regula nekādā veidā neskar dalībvalstīs un Savienības līmenī atzīto pamattiesību īstenošanu, tostarp tiesības vai brīvību streikot vai veikt citas darbības, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem vai praksi ir paredzētas konkrētajās dalībvalstu darba attiecību sistēmās. Tā neietekmē darba ņēmēju un darba devēju tiesības saskaņā ar valsts tiesību aktiem vai praksi apspriest un slēgt koplīgumus un – interešu konflikta gadījumā –kolektīvi rīkoties, lai aizstāvētu savas intereses, tostarp streikot.";

2) iekļauj šādu pantu:

"*5.a pants*

1. Ja saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2024/2747 (*) 18. pantu ir aktivizēts iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīms, kas definēts minētās regulas 3. panta 3. punktā, šīs regulas 3., 4. un 5. pantu iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīma laikā pārtrauc piemērot attiecībā uz krīzē būtiskām precēm, kas uzskaitītas īstenošanas aktā, kurš pieņemts saskaņā ar minētās regulas 18. panta 4. punktu.

2. Ja tiek piemērots šā panta 1. punkts, tas neietekmē nekādus pienākumus, kas izriet no šīs regulas un ir spēkā brīdī, kad saskaņā ar Regulu (ES) 2024/2747 tiek aktivizēts iekšējā tirgus ārkārtas situācijas režīms.

(*) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/2747 (2024. gada 9. oktobris), ar ko izveido pasākumu satvaru saistībā ar iekšējā tirgus ārkārtas situāciju un iekšējā tirgus noturību un groza Padomes Regulu (EK) Nr. 2679/98 (Iekšējā tirgus ārkārtas situācijas un noturības akts) (OV L, 2024/2747, 8.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2747/oj)".

48. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

To piemēro no 2026. gada 29. maija.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Strasbūrā, 2024. gada 9. oktobrī

Eiropas Parlamenta vārdā –	*Padomes vārdā –*
priekšsēdētāja	*priekšsēdētājs*
R. METSOLA	BÓKA J.